

2026.
április
7 — 5

17

A KULTÚRA ÉLETET KÉR

Pál István Szalonna népzeneész

„BUDÁRA KÖLTÖZTEM”

Márai- emlékkiállítás
a Döbrentei utcában 4

ÁPRILIS 12.: VÁLASZTÁS

Összegyűjtöttük
a tudnivalókat

13

A FORRÁSTÓL A SZÖKŐKÚTIG

Mátyás király
okos vízvezetése

34

CZAKÓ
SPORT

EGÉSZ ÉVBEN SZABAD A PÁLYA!

BUDAVÁRI
ÖNKORMÁNYZAT

**A CZAKÓ UTCAI SPORT- ÉS SZABADIDŐKÖZPONT
VÁRJA A SPORTOLNI VÁGYÓ KERÜLETIEKET!**

FUTÓKÖR

TENISZPÁLYA

FÜVES ÉS MŰFÜVES LABDARÚGÓPÁLYA

PINGPONG

ÖNTÖTT GUMIBORÍTÁSÚ MULTIFUNKCIONÁLIS PÁLYA

RÖPLABDAPÁLYA

TOLLASLABDAPÁLYA

KÜLTÉRI FITNESSZ

Sporteszköz-bérlési lehetőség,
öltözők, zárható szekrények

I. kerületi lakcímkártyával vagy érvényes
lakásbérlési szerződéssel rendelkezők
bizonyos szolgáltatásokat
térítésmentesen vehetnek igénybe.

NYITVATARTÁS

HÉTFŐ-PÉNTEK: 6.30 – 22.30

SZOMBAT-VASÁRNAP: 8.00 – 20.00

PÁLYAFOGLALÁS

+36 20 232 8111

czakosport.hu

Márai itthon

Nagy és jelentős esemény zajlott március végén a Döbrentei utcában, a Tabánnak e kicsi, múltból itt felejtett sarkában. Megnyílt Magyarország első, Márai Sándor életét és pályáját bemutató állandó kiállítása. Nagy tartozást róttunk le ezzel a 20. század targikus sorsú emigráns írója előtt. Márai végérvényesen hazatért egykori otthonába, Budavárra. Bátran biztatok mindenkit, hogy tegyen látogatást a Virág Benedek Házba. Válgjon irodalmi záránokhelyé a kiállítás!

De van még mire, pontosabban kire büszkének lennünk: itt van a legfrissebb Kossuth-díjasunk, Pál István Szalonna, aki nagyhét kezdetén fantasztikus hangulatot varázsolt muzsikájával a Hagyományok Házában. A kis kárpátaljai faluban született művész útja akár a mesebeli vándorlegényé. Egy szál hegedűvel hódította meg a világot. Egyébként e számunkban nagy az egy négyzetméterre jutó Kossuth-díjasok száma: a Jókai Anna Szalon állandó fellépőjével, Lovász Irénnel is beszélgettünk.

Ellátogattunk a Tárnok utcai, most felújított orvosi rendelőbe is, ahol dr. Szabó Krisztina háziorvos mondta el, hogy milyen fontos a megelőzés, a szűrés. Más hasznos tartalmat is kínálunk, mert nemcsak testi egészségünkre kell vigyázni: az online világ veszélyei gyermekeinkre is leselkednek, egész kicsi korban is.

Országgyűlési választás közeledik, lapszámunkból természetesen nem hagyhattuk ki választási kisokosunkat sem. Jó olvasást kívánok!

Kuthi Áron
főszerkesztő

7 NYUSZIVÁRÓ

Teltházás családi húsvéti mulatság

8 SZÁMLAÜGY

Lezárult a vizsgálat az elmaradt díjfizetésről

9 EGYÜTTÉLÉS

Művészek beszéltek az állatvédelemről

10 BÚCSÚ

Elhunyt az ország legidősebb háziorvosa

14 ORVOS A VÁRBAN

Dr. Szabó Krisztina a szűrések fontosságáról

20 KÜTYÜ A KÉZBEN

Mire figyeljünk a gyerekek digitális nevelésében

23 HOUDINI 100

A nagy illuzionista nyomdokain haladhatunk

26 MÍTOSZOK KÖZÖTT

Nyelvemlékekről, költészetéről beszélgettünk Lovász Irénnel

31 MÚLTIDÉZÉS

Hova tűntek a budapesti kertmozik?

32 MIKOR, HOVA?

Nyílt napok az óvodákban és a bölcsődékben

36 VIGADÓ ÉTTEREM

Gulyás, szalontüdő és ami mögötte van

38 ÉKSZERÉSZ

Karikagyűrű ügyében mindig a nő dönt

Következő lapszámunk április 28-án jelenik meg.

beköszönő

tartalom

Életút és életmű

Megnyílt a Márai Sándor emlékkiállítás a Virág Benedek Házban

A 20. század egyik legismertebb írója, Márai Sándor pályája előtt tiszteleg a Budára költöztem című emlékkiállítás, amely március 27-től tekinthető meg a tabáni Virág Benedek Házban. A megnyitó fontos mérföldkövét jelentette a tavaly áprilisban a Budavári Önkormányzat által elindított Márai emlékévknek, amely az 1900-ban született író személyével és irodalmi örökségével ismerteti meg a nagyközönséget.

„Olyan rendszerben, amely megsemmisíti az emberi lelkiismeretet, nem lehet élni” – hangzottak el Őze Áron Jászai-díjas színész szájából Márai Sándor gondolatai a Virág Benedek Házban. A „Budára költöztem” című kiállítás Kassa után az első magyarországi állandó tárlat, amely a nagy emigráns író, Márai Sándor életét, művét mutatja be. Budavár egész évben ünnepelte az író, vele együtt az egykori polgári életet és a gyökerekhez való feltétlen ragaszkodást. Irodalmi estek, meghitt beszélgetések, képzőművészeti pályázat és utazó kiállítás, hangsúlyos megjelenés a digitális térben, rendhagyó irodalomórák szegélyezték a most véget érő Márai Sándorra emlékező évet.

„Az emlékévk őszinte vallomás a szűkebb pátriához való kötődésünkről, tanúságtétel azon értékek mellett, amelyek megőrzésére és újratertetésére felelősködünk és amelyekért őszinte hittel dolgozunk minden órában. Egy fontos kérdés-

Böröcz László polgármester reméli, záránokhelyyé válik Márai tárlata

re kerestük a válaszokat az elmúlt évben: mennyiben van még élő, megjeleníthető kapcsolatunk azzal a polgári létformával és kiteljesíthető univerzummal, amit Márai képviselt” – fogalmazott Böröcz László köszöntőjében. Kifejezte réményét, hogy a kiállítás tere záránokhelyyé válik, ahova a világ minden tájáról érkeznek majd látogatók, és ahova a sok budavári család elhossa gyermekét, unokáit, a pedagógusok a diákjait, hogy megmutassák nekik: ebben a kerületben élt és alkotott egykor egy óriás, aki értette és érezte, mit jelent embernek, hazafinak, művésznek és polgárnak lenni.

Fazekas Csilla alpolgármester elmondta, felelősek vagyunk Márai Sándor örökségéért, hogy élővé és

érthetővé tegyük a következő nemzedékek számára. „A Virág Benedek Házban ma egy lelki otthon születik, ahova hazajött Márai Sándor szellemi hagyatéka és ahova mostantól hazajöhet mindenki, aki kapaszkodót, mértéket és erőt adó igényes válaszokat keres.

Závogyán Magdolna, a Kulturális és Innovációs Minisztérium kultúráért felelős államtitkára megnyitó beszédében Márai hazatalálásának irodalmi és társadalmi jelentőségéről beszélt. „Az első anyaországi tárlat küszöbén állva úgy érezzük, végre megszólíhattuk őt, elmondhattuk, hogy nem várt és nem remélt hiába. Olyan ország polgáraiként idézzük meg alakját, amilyenről ő mindig is álmodott.”

Jáky Judit, Márai Sándor unokaöccsének lánya a megnyitón

Závogyán Magdolna államtitkárt vendéglátói vezették végig a kiállításon

Mészáros Tibor tartott tárlatvezetést

Török Petra, a Petőfi Irodalmi Múzeum főigazgatója felidézte, hogy Márai hagyatéka 1997-ben került a múzeumba és 2017-ben a magyar állam támogatásával megvásárolták Márai kassai lakásának nagyobb részét, ahol irodalmi emlékhelyet hoztak létre. A főigazgató kiemelte, hogy 2024-ben a Magyar Művészeti Akadémia irodalmi tagozata az Év legjobb könyve díjat ítélte meg Mészáros Tibor kutatónak a Márai-monográfiáért.

Mészáros Tibor köszönetet mondott mindenkinek, aki valamilyen módon támogatta a tárlatot. „Ebben a környezetben, a 19. századi falak között talán sikerül valamit megjeleníteni a 20. századból. A kiállítás alapkonceptiója az életmű és az életút bemutatása, valamint az írói identitás legfontosabb csomópontjainak kiemelése. Márainak két fővárosa volt: Kassa és Buda. A jelen kiállítással mindkét helyen lesz egy állandó kiállítás, és az hogy Virág Benedek író »vendégeként« lehet itt, külön megtiszteltetés.”

Az író unokaöccsének lánya, Jáky Judit elcsukló hangon mondott köszönetet a Márai-hagyaték gondozóinak és a kiállítás létrehozóinak. Emléklapot nyújtott át a kutatóknak: Ötvös Annának, a kassai Márai Emlékkiállítás kurátorának és vezetőjének, aki a Grosschmid családról átfogó kutatást végzett, és Mészáros Tibor Márai kutatónak, akit fiatal kora óta ismer és segíti munkáját.

Szilléry Éva

Karaffa Attila dunaszerdahelyi alpolgármester, mellette Fodor Artur, Böröcz László, Fazekas Csilla, Budavár vezetői, illetve Magyar János lendvai polgármester, és Juhász Attila, a zentai képviselő-testület elnökhelyettese | Fotók: Törő Balázs

Mindent megtudunk Márairól

Néhány tintafolt a mélybarna íróasztalon, glóbusz, nagyító, és a falon egy régi Kassa-látkép. Szokták mondani, a tárgyaknak nincsen lelkük. Mégis, aki belép Márai Sándor újra életre keltett Mikó utcai dolgozószobájába, azt biztos magával ragadja a hely és a tárgyak szelleme. A repedések közé ivódott tinta nagyobb része például az Egy polgár vallomásainak kéziratán száradt meg...

De ne fussunk ennyire előre. A Márai Sándor Emlékkiállítás terei lineáris vonalon vezetnek végig a látogatót az író életén. A megnyitón a tárlat kurátora, a hagyatékot kezelő Mészáros Tibor irodalomtörténész kalauzolta a látogatókat Márai meghatározó alkotói korszakaiba. Kassa és a gyermekkor, a Grosschmid-család otthona, a Monarchia-beli miliő, dívány és korabeli használati tárgyak kerülnek elé. Fényképek, utazás: az első világháborút és az azt követő forradalmak utáni nyugati „bolyongást” egy vonatkupé és -ablak illusztrálja. Itt aki szeretné, kipróbálhatja, milyen analóg írógépen pötyögni, amivel kéziratának, leveleinek többségét maga a mester is írta. Az egyes stációknál Márai szövegei visznek közelebb az adott élethez.

Fotók: Törő Balázs

Budára költöztem – írta, és a második otthonában most megnyílt kiállításnak is ez a mottója. A Virág Benedek Ház eredeti stukkói békebeli hangulatot, azt a polgári életérzést kölcsönzik a tárgyaknak, amit talán a megidézett író is örömmel konstatált volna maga körül. A dolgozószobából egy újabb letűnt világba lépünk. A Tabán girbegurba utcácskái között kurta kocsmák fénye sejlik fel. Tudja valaki, mi volt az a Mélypince? Vagy a Három Majom? Romkocsmák száz évvel a romkocsmák kora előtt.

Aztán persze megérkezünk az emigrációba. Az elmúlás és a posztumusz nemzetközi siker szomorkás, mégis felemelő terében ott lebegnek felett Márai sorai: „Várom a behívót, nem sürgetem, de nem is halogatom. Itt az ideje.” Aki akar, lehet is magának egy Márai-gondolatot életről-halálról. Vagy csak csendben egy főhajtást követően még egyszer visszazaladhat megnézni az íróasztalt, ami nagy művek nagy tanúja volt.

Balogh Roland

Teltházas nyusziváró mulatság

Virágvasárnap előtti szombaton gyerekszívajjal, jókedvvel, tavaszi színekkel és húsvételő hagyományok felélesztésével telt a Márai-Kultban a Húsvétváró családi nap. Három emeleten is izgalmas gyermekfoglalkozás zajlott, a jó hangulatot pedig Laposa Julcsi és zenekara teremtette meg.

A hűvösebb idő miatt a Czákó pályáról a MáraiKultba került az önkormányzat Húsvétváró Családi Napja, azonban a helyszínváltás nem szegte kedvét azoknak a kisgyermekes családoknak, akik közösen szerették volna várni a Húsvétot a kerületben élőkkel. Minden I. kerületi kisgyermekes ingyen vehetett részt a családi ünnepen, amely egyszerre volt szórakoztató, kreativitást ösztönző, nevelő és mindenképp közösségépítő. „Szerintem soha nem volt még ennyi gyerek a MáraiKultban egyszerre” – állapította meg Virágvasárnap előtti szombaton az egyik szervező. A megjelenteket Böröcz László polgármester – aki elhozta kisfiát is –, és Fazekas Csilla alpolgármester köszöntötte.

A gyerekek belakták a MáraiKultot, három emeleten különböző foglalkozásokon vehettek részt. A fiúknál és a lányoknál egyaránt népszerű volt az arcfestés: a tigrises és cowboy maszkos, valamint tavaszi virágos festett gyerekarcok váltakoztak délidőben a különböző programokon. A kézműveskedés is tetszett nekik: kiváltképp a cu-

kormázás mézeskalács nyusziforma-készítés jelentett nagy élményt.

Az ünnepi délelőtt a felnőttek ki-kapcsolódási lehetőségét is megteremtette. A legfelső emeleti garázs-vásáron előzetes regisztráció után ideiglenes standot nyithattak a kerületiek. A portékák között klasszikus porcelán teáskészletet, korondi bögrét, üvegpoharakat és számtalan dísz- és játéktárgyat lehetett venni egységesen ötszáz forintért.

A teltházás mulatság fénypontja Laposa Julcsi és zenekarának koncertje volt, amely egyszerre volt vigaság és nevelő szándékú beavatás az ünnepkör tradícióiba. Utóbbit Hardi András néptánc-pedagógus tartotta, percekre megszakítva a bulit. Első-

sorban a locsolás szokásairól esett szó, de a gyerekek megtudhatták, mit is jelent a Virágvasárnap ünnepe. A vállalkozóbb szellemű kisfiúk mikrofonba is elmondták locsolóverseiket. Laposa Julcsi koncertje megint bizonyította, hogy a tavaszi hangulat, az újraéledő természet köszöntése és az együttes néptánc közösségformáló erővel bír. A MáraiKult dísztermében ez egy igazi mezítlásos, otthonos buli volt, ahol még a karonülő kisbabák is csendesen elbóbiskoltak a családi légkörben. A megjelent gyermekek a húsvéti nyusztól ajándékot kaptak, amelyet helyi képviselők, és a Budai Polgári Közösség tagjai adtak át nekik.

Szilléry Éva

A gyerekek ajándékot is kaptak, amit Fazekas Csilla alpolgármester, Bauer Eszter és Varga Dániel önkormányzati képviselők adtak át | Fotók: Vadnai Szabolcs

Lezárult a vizsgálat

Jelentést készített a Halászbástya Étteremüzemeltető Kft. korábbi önkormányzati ciklusban elmaradt bérleti díjainak ügyét vizsgáló eseti bizottság, amely a dokumentáció átadását javasolja a BRFK-nak a következő testületi ülésen.

Jubileumi köszöntés

Halmi-Mészáros Edit Éva harminc éves óvodapedagógusi pályáját ismerte el a Budavári Önkormányzat. A Brunsvik Teréz Budavári Óvodák igazgatójának munkáját szakmai igényesség, elhivatottság és a gyermekek iránti szeretet jellemzi – fogalmazott a köszöntésen Böröcz László polgármester. Halmi-Mészáros Edit Éva óvodapedagógusi diplomája mellett egészségügyi végzettséggel is rendelkezik. Pályája során fejlesztőpedagógusi, óvodavezetői, gyógypedagógiai és köznevelési mestervezetői szakképzettséget is szerzett. Fontos számára a tehetséggondozás és a sajátos nevelési igényű gyermekek fejlesztése. Az elismerő oklevelet Fazekas Csilla alpolgármester adta át.

-várnegyed

Busszal behajtani tilos

Idén januárban jelentette be Böröcz László polgármester a Gellérthegy Lakók Érdekvédelmi Egyesülete fórumán, hogy a Citadella megnyitásakor a Budapest Közút Zrt.-vel együttműködésben – a környék lakói által kért forgalomcsillapítás érdekében – kihelyezik az „Autóbuszszal behajtani tilos” KRESZ-táblát a Sánc utca és az Orom utca csomópontjában. A kép tanúsága szerint az ígéret teljesült.

-vn

Az Elmaradt Számlázást Vizsgáló Ideiglenes Bizottságot azután állították fel, hogy kiderült: az éttermét a Halászbástya üzemeltető cég több száz millió forinttal tartozik a Budavári Önkormányzatnak. Mint ismert, a koronavírus-járvány idején – mint az összes vendéglátóhely – az étterem bérletdíj-fizetési mentességet kapott 2021. június 30-ig, ám ezt követően a V. Naszályi Márta által vezetett önkormányzat nem küldött számára számlát a bérleti díjról, míg minden más vendéglátó esetében a számlázás újraindult. Az étterem így közel 400 millió forintnyi tartozást halmozott fel. Az ügyben a volt polgármester feljelentést tett.

Tavaly októberben aztán a képviselő-testület megállapodást fogadott el, amelyben a Magyar Halászbástya Étteremüzemeltető Kft. vállalta, hogy két év alatt visszafizeti fennálló tartozását. A szerződést mindkét fél aláírta és az első 100 millió forintos részletet a cég befizette. Böröcz László polgármester jelezte, az önkormányzat minden szükséges jogi, szakmai és infrastrukturális feltételt biztosít ahhoz, hogy a számlázás elmaradásának háttérét feltáró vizsgálat átlátható és jogilag kifogástalan mederben folyhasson.

A mintegy egy órás nyílt ülés végén Varga Dániel bizottsági elnök (képünkön) ismertette a bizottság legfontosabb javaslatát: a képviselő-testület kérje fel a jegyzőt, hogy a bizottság ülésein készült jegyzőkönyveket, a teljes dokumentációt és a bizottság jelentését küldje meg a BRFK gazdaságvédelmi osztálya részére az ezzel kapcsolatos kép-

Fotó: Törő Balázs

viselő-testületi döntést követő öt munkanapon belül. Varga Dániel arra is felhívta a figyelmet, a bizottság munkáját akadályozta, hogy V. Naszályi Márta korábbi munkatársai meghívás ellenére sem jelentek meg a meghallgatáson, miközben az ügyszökhöz kapcsolódó dokumentumok nem lelhetőek fel az önkormányzatnál, ezért bírósági nyomozás szükséges az ügy felgöngyölítéséhez. Ettől függetlenül számos érdekes dologra így is fény derült, például a számlázási, ellenőrzési és iktatási rendszerek korábbi hiányosságaira.

Az MKKP-s Abonyi Gyöngyi felleltésére Varga Dániel azt javasolta: a testület kérje fel a jegyzőt, hogy vizsgálja meg és készítsen javaslatot a Polgármesteri Hivatal szmsz-módosítására, különös tekintettel a bevételek, a bérleti díjak teljesülésének ellenőrzésére, a szervezeti egységek közötti információáramlás dokumentáltságára, a vezetői szintű tájékoztatási kötelezettségek egyértelmű meghatározására, és a gazdálkodási feladatkörök átadás-átvételének szabályozására kérdéskörében. A bizottság a jelentést végül három igen és egy tartózkodással az ülés végén elfogadta. Az ülésen bár a bizottságnak nem tagja, de képviselői minőségében részt vett V. Naszályi Márta is.

-balogh

Művészek és az állatvédelem

Ahogy az állatokkal bánunk, megmutatja, milyen emberek vagyunk

Az ember és az állat viszonyáról, az állatokkal való együttéléstről és arról, hogy mi mindenre tanít meg minket az állatszeretet – ez volt a fő témája a Virág Benedek Házban tartott Állati jó vigasság című kétnapos rendezvénynek. Az eseményt Budavár Önkormányzata a Közös ügyünk az állatvédelem Alapítvánnyal együtt szervezte.

A Pannon Várszínház tagjai az állat és az ember kapcsolatáról énekeltek, később Gregor Bernadett lépett színpadra | Fotók: Rényi Erna

A Virág Benedek Ház ösztönművészeti programsorozata sok-sok zenével, személyes történettel és interaktivitással várta az érdeklődőket március 20-21-én. A pénteki programot Fazekas Csilla, Budavár alpolgármestere nyitotta meg, hangsúlyozva, hogy Budavár Önkormányzata kiemelt figyelmet fordít az állatvédelemre, valamint a kutyás és a nem kutyás lakosok közötti kölcsönös megértés és együttműködés erősítésére. Ennek érdekében szervez civil szervezetekkel szemléletformáló képzéseket és edukációs programokat, amelyek már az óvodás korosztályt is megszólítják.

A Pannon Várszínház előadása egyszerre mélyre hatóan, mégis játékosan mesélt az állat és az ember kapcsolatáról. Utána a beszélgetésen Hrutka Róbert zeneszerző elmondta, hogy a darab főszerepét alakító érzékeny kislány megtaníthat bennünket, nézőket az egymás iránti felelősségvállalásra. Fazekas István költő arról beszélt, hogy az állatok milyen szerepet töltenek be az irodalomban. „Tudatosítanunk kell, hogy az ember mint a teremtett lét gondnoka, kötelessége, hogy az állatokról gondoskodjon. Ahogyan az állatokkal bánunk, mutatja azt is, hogy egymással hogyan viselkedünk.”

Igazán érdekfeszítő volt belecsöppenni a filmvilág rejtelmeibe: az állatokkal való forgatásról Horkai Zoltán, a Horkai Animal Training vezetője beszélt, aki a kilenc-

venes évek közepén farkasokat kezdett tartani, de barnamedvét, tehenet és számos nagyobb állatot is szolgáltatott filmes produkciókhoz.

A legkisebbekhez szólt a zene nyelvén a szombat délután fellépő Bonbon Matiné, akik a klasszikus zeneirodalom állatokról szóló részleteiből merítettek. Az interaktív koncerten a gyerekeknek kellett kitalálni, hogy milyen állatot idézhetnek az egyes darabok. Délután a Művészek az állatvédelemért pódiumbeszélgetésen Xantus Barbara, Gregor Bernadett, Dóka Attila, Brunner Márta és Németh Kristóf mesélt az állatokkal való viszonyukról. A kerületünkben élő Gregor Bernadett Jászai-díjas színész, a programot szervező alapítvány kuratóriumi tagja maga is kutyatartó, szívében viseli az állatok sorsát.

„Nagy álmom vált valóra azzal, hogy megvalósult ez a rendezvény. A Közös ügyünk az állatvédelem Alapítvány működésének kezdete óta számos fővárosi és vidéki színház csatlakozott a művészeti programunkhoz, amelynek ez a rendezvény a megkoronázása. Szívből remélem, hogy az alapítvány művészeti kezdeményezései egyre több művészeti és állatszerető emberhez eljutnak, és ezek az ismeretterjesztő, egyben szórakoztató programok tovább népszerűsítik a felelős állattartás és az állatvédelem ügyét” – fogalmazott a művész.

Szilléry

Forrás: Böröcz László Facebook-oldala

A tisztább Vérmezőért. Hulladékgyűjtést szervezett a Budavári Önkormányzat a Vérmezőn, március 21-én. A társadalmi akcióval a résztvevők környezetünk, zöldterületeink tisztán tartásának fontosságára is felhívták a figyelmet. A kerület január 1-vel több közterület, tér kezelését, fenntartását átvette a Fővárostól, de a Vérmező továbbra is a Főkert kezelésében áll. Böröcz László polgármester többször is kijelentette, hogy a Főváros a park gondozására láthatóan nem tud elég erőforrást biztosítani, és jobb kezekben lenne, ha Budavár kezelésébe kerülne. A Budavári Önkormányzat továbbra is kész a szükséges pénzügyi és humán erőforrás biztosításával átvenni a Vérmező kezelését, annak érdekében, hogy az a helyben élők igényeit kiszolgáló, rendezett és tiszta parkként funkcionálhasson. (VN)

Elhunyt az ország legidősebb háziorvosa

Életének 103. évében elhunyt Dr. Körmendi István, Budavár díszpolgára, kerületünk és az ország legidősebb háziorvosa, aki túlélte a holokausztot. Kivételes életút volt az övé, 1929 óta lakott abban a Mészáros utcai lakásban, ahol 2024-ig, 101 éves koráig praktizált és gyógyította betegeit.

Zsidó származása miatt 1941-ben titokban kezdte meg egyetemi tanulmányait, amit a második világháború és a munkaszolgálat megszakított. Élete egyik legdrámaibb epizódját tavaly mesélte el lapunknak. Szökött munkaszolgálatosként Budapest több pontján, többek között a pasaréti Lupény utcában is bújkált, amikor 1945. február 12-én rejtékelyére egy sebesült, fegyvertelen SS-katona nyitott be. „Akkor és ott nem gondoltam az elmúlt hónapok rettenettel átélt viszontagságaira, arra, hogy ez a fiatal katona a német és magyar náci rendszer győzelméért (végső soron az én megsemmisitésemért is) harcolt egészen a közeli percekig. Csak egy segítségre szoruló, fiatal embert láttam benne” – idézte fel a megrázó esetet lapunknak. A történet azonban tragikus véget ért: az általa ellátott német katonába egy arra járó szovjet járórgéppisztoly-sorozatot eresztett.

A második világháborút követően aztán sikeresen lediplomázott, 1950-ben avatták orvosdoktorrá, ezzel beváltva tizenéves kora óta dédelgetett álmát. Először a

Tűzoltó utcai Gyermekklinikán kezdett dolgozni, majd a Honvédkórház belgyógyászatára került. Praxisát 1957-ben vette át édesapjától, aki 1920-tól rendelt háziorvosként. Díszoklevele átadásának 75. jubileumi évfordulóján arról beszélt, a betegekkel kialakított közvetlen viszonyt édesapjától leste el, aki családtagként, barátként, nagy empátiával fogadta a pácienseit. Közel hét évtizeden át gyógyította a budaváriakat, több családnak generációkon keresztül volt a bizalmasa és kezelőorvosa. Isten nyugosztalja!

Várnegyed

Esély a japánakácoknak

A Czako utca vízszintes szakaszán drasztikus beavatkozásra volt szükség a japánakácoknál. Mint azt Zakar András kerületi főkertész elmondta, az itteni fák ápolása hosz-

szú évek óta elmaradt, ezért vált elkerülhetetlenné, hogy koronájuk a 30 százalékát visszavágják. A japánakácok jól tűrik az erős metszést és képesek a megújulásra. „Most adunk nekik egy esélyt, hogy újult erővel kihajtsanak. Amennyiben lesznek olyan fák, amelyek gyengén hajtanak ki, azok esetében elkerülhetetlen lesz a nagyobb mértékű visszavágás vagy az esetleges eltávolításuk. Fakivágás nem történt, hiszen azt gondoljuk, hogy egy esélyt megérdemelnek ezek a koros, öreg fák, hogy még sokáig díszíthessék a Czako utcát.”

A főkertész más munkálatokról is beszámolt: idén tavasszal 20 fát ültettek el szerte a kerületben, köztük új magyar fajtákat is, mint a smaragd platánt, a kun szilt, a tulipánfát és a perzsafát. Újdonságként érkez-

tek a kerületbe virágzó magnóliák. A Szentháromság téren pótolták a korábban kivágott fákat. A Málna utcában több mint 600 évelőt ültettek el. Elkészült a Mátray utcai pihenősarok, ahol az öreg ostorfát is megápolták. Megindul az Ostrom utca – Batthyány utca sarkán a zöldfelület megújítása. „Most indul a Hadik- és Hess András tér növénykiültetése. Teljesen megújítjuk a növényállományát, így rendezettebb és fenntarthatóbb lesz. A növénykiültetéseknel az ökológiai szempontokat vettük figyelembe, ezért az egynyári ágyások számát csökkentjük és évelő virágokkal váltjuk fel. Az aszályos időjárás miatt az öntözőhálózatok fejlesztése sem maradhat el, ezt a következő hónapban fogjuk végrehajtani” – mondta Zakar András.

-kuthi

Fotó: Budavári Önkormányzat

Új fákkal szépült a Tóth Árpád sétány.

Az I. kerületben azon dolgozunk, hogy a zöldterületek ne csak szépek, hanem a városi klímát is javító, értékteremtő elemei legyenek környezetünknek. A tavalyi év során a Budavári Önkormányzat több mint 700 cserjét és 2000 évelő növényt telepített – mondta Böröcz László, miután Fazekas Csilla alpolgármesterrel japáncseresznye fákat ültetett a Tóth Árpád sétányon. A fák alá nedvességmegtartó mulcsot tettek, a fatörzseket pedig védőfestéssel látták el, hogy ellenállóbbak legyenek.

-vn

Forrás: Böröcz László Facebook-oldala

PÁLYÁZAT

Budavári vállalkozások számára eszközbeszerzésre, szolgáltatás bővítését célzó fejlesztésre

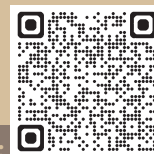

Vissza nem térítendő, utófinanszírozás formájában nyújtott támogatás

Maximális elnyerhető összeg: **300 000 Ft** ■■■ Keretösszeg: 6 millió Ft

Beadási határidő: **április 19.**

Részvételi feltételek:

Választási kisokos

Az I. kerületben lakó választópolgárok Budapest 1-es számú országgyűlési egyéni választókerületben (oevk) adhatják le a szavazataikat. A legutóbbi országgyűlési választások óta a főváros mind a 16 választókerülete – határai és választópolgárainak köre – megváltozott kisebb vagy nagyobb mértékben. Az 1-es számú oevk is jelentősen átalakult, amit az is jelzi, hogy összesen hat önkormányzati kerület területére terjed ki részben vagy egészben. (A változásról részletesen 2026. február 2-i számunkban írtunk.)

Hol?

Ebben a választókerületben 78 szavazókör van, 16 az I. kerület területén (jellemzően iskola, óvoda, önkormányzati intézmények épületeiben, listánk a következő oldalon). A lakcímünkre illetve hivatalos elektronikus tárhelyünkre küldött választási értesítőben találjuk annak a szavazókörnek a címét, ahol leadhatjuk szavazatunkat.

Mikor?

Az április 12-én, vasárnap tartandó voksolás reggel 6 órakor kezdődik és 19 órakor ér véget.

Mit vigyünk?

Érvényes személyazonosító okmányunkat (személyi igazolvány, útlevél vagy kártya formátumú vezetői engedély) szükséges magunkkal vinni a voksolásra.

Hány papírt kapunk?

A szavazóhelyiségben minden választó két szavazólapot kap, az egyiken az egyéni körzet pártpolitikus képviselőjelöltjei közül választhat egy személyt, míg a másikon a pártok országos listáira voksolhat, vagy ha egy nemzetiségi névjegyzékbe korábban regisztrálta magát, akkor a nemzetiség országos listájára szavazhat.

Fontos, hogy érvényesen csak egy jelölt, illetve lista mellé ikszelhetünk, szabályosan a mellette lévő körben egymást metsző két vonallal.

A választás négy alapelve közül – általános, közvetlen, egyenlő és titkos – az utóbbit a szavazófülke magánya hivatott biztosítani.

A szavazókörök szavazatszámlláló bizottsága tagjainak kell biztosítaniuk, hogy senki ne láthassa, ki hogyan voksolt. Aki a fülkén kívül szavaz, nem felétlenül sért jogszabályt, ha a fenti kívánalom teljesül. Borítékot csak a választópolgár kifejezett kérésére biztosít a szavazatszámlláló bizottság. A szavazás titkossága

boríték nélkül legegyszerűbben a szavazólap félbehajtásával őrizhető meg. A szavazóköri bizottság azonban felszólíthatja a választót arra, hogy vonuljon a szavazófülkébe.

A szavazást követően tehát javasolt félbehajtván bedobni a szavazóúrnába a szavazólapokat!

A választás napján nincsen általános kampánycsend, azaz a pártok egész nap agitálhatnak. A választási eljárásról szóló törvény viszont ezt a szavazókör bejáratától számított 150 méteres körzetben közterületen és a szavazóhelyiségek épületében szigorúan tiltja.

Aki a választással vagy a választási eljárással kapcsolatos hibát vagy visszaélést tapasztal, jogorvoslattal élhet. Ha a probléma egy adott szavazókörhöz, akkor a helyi Szavazatszámlláló Bizottsághoz, ha a választókerülethez kötődik, akkor az Országgyűlési Egyéni Választókerületi Választási Bizottsághoz fordulhat. (A kifogást 3 napon belül kell benyújtani.) Ha a visszaélés bűncselekmény gyanúját veti fel – például szavazatvásárlás, választók kényszerítése, hamisítás –, akkor a Rendőrség felé kell feljelentést tenni.

Várnegyed

Hogy lesz a voksból eredmény?

Az urnazárásra akkor kerül sor, amikor a szavazóhelyiségben 19 óra előtt megjelent utolsó választópolgár is leadta a voksát. Ezt követően kezdődhet a szavazókörben a szavazatok összeszámolása. A szavazatszámlláló bizottság a választási adatokat és a jegyzőkönyvet a helyi választási irodához továbbítja. (Innen a Területi-, majd a Nemzeti Választási Irodához kerülnek a jegyzőkönyvek.)

A Nemzeti Választási Iroda 19 óra után kezdi közölni az első, nem hivatalos részeredményeket. A (jogorvoslatokat követően) a végleges eredményt a Nemzeti Választási Bizottság állapítja meg.

Az 1990 utáni országgyűlési választások történetében az eddigi legmagasabb részvétel 2002-ben a második fordulóban volt, ekkor a választók 73,51 százaléka adta le voksát. Az előzetes várakozások szerint április 12-én (a már csak egyfordulós választáson) ez a rekord megdőlhét.

Budapest 1. számú országos egyéni választókerületének I. kerületi szavazókörei

- **1. sz. szavazókör** 1014 Budapest, Úri utca 38. (Önkormányzat intézménye)
- **2. sz. szavazókör** 1014 Budapest, Tárnok utca 9-11. (Budavári Általános Iskola)
- **3. sz. szavazókör** 1015 Budapest, Donáti utca 28. (Toldy Ferenc Gimnázium tornaterme)
- **4. sz. szavazókör** 1011 Budapest, Fő utca 31. (III. sz. Idősek Klubja)
- **5. sz. szavazókör** 1015 Budapest, Batthyány u. 8. (Batthyány Lajos Általános Iskola)
- **6. sz. szavazókör** 1015 Budapest, Toldy Ferenc utca 66. (Vízivárosi óvoda)
- **7. sz. szavazókör** 1015 Budapest, Hattyú utca 16. (I. sz. Idősek Klubja)
- **8. sz. szavazókör** 1012 Budapest, Attila út 135-137. (Kosztolányi Dezső Gimnázium)
- **9. sz. szavazókör** 1012 Budapest, Attila út 89. (Szociális Szolgáltatási Központ)
- **10. sz. szavazókör** 1013 Budapest, Attila út 43. (Petőfi Sándor Gimnázium)
- **11. sz. szavazókör** 1016 Budapest, Mészáros utca 5-7. (Szilágyi Erzsébet Gimnázium)
- **12. sz. szavazókör** 1016 Budapest, Nyárs utca 2-4. (Nyárs utcai óvoda)
- **13. sz. szavazókör** 1016 Budapest, Mészáros utca 5-7. (Szilágyi Erzsébet Gimnázium)
- **14. sz. szavazókör** 1013 Budapest, Attila út 43. (Petőfi Sándor Gimnázium)
- **15. sz. szavazókör** 1016 Budapest, Lisznyai utca 40-42. (Lisznyai utcai Általános Iskola)
- **16. sz. szavazókör** 1016 Budapest, Tigris utca 58-60. (Tigris utcai óvoda)

FELHÍVÁS

KERESSÜK BUDAVÁR BÜSZKESÉGEIT!

Közösségünk erejét azok az elkötelezett szakemberek adják, akik nap mint nap kiemelkedő munkát végeznek a Budavárban élőkért. Idén is szeretnénk méltó módon megköszönni áldozatos tevékenységüket, ezért az önkormányzat várja a lakosság és a szakmai közösségek javaslatait a 2026-os kitüntetésekre. Segítsenek megtalálni azokat, akik leginkább rászolgáltak az elismerésre az alábbi három kategóriában!

VIRÁG BENEDEK-DÍJ

Azon pedagógusok és oktatási szakemberek elismerése, akik hivatástudatukkal, példamutató munkájukkal és a közösségért vállalt szerepükkel maradandó értéket teremtenek a kerületi oktatásban és nevelésben.

BUDAVÁRI SEMMELWEIS IGNÁC-DÍJ

Az elismerés az egészségügyben dolgozók (orvosok, ápolók, szakemberek) kiemelkedő, lelkiismeretes és magas színvonalon végzett munkáját hivatott díjazni. Azok érdemelhetik ki, akik tevékenységükkel hozzájárulnak a kerületiek ellátásához és egészségének megőrzéséhez.

GÖRGEI ARTÚR ÉRDEMÉREM

A kerület biztonságát szolgáló rendvédelmi, katasztrófavédelmi és honvédelmi állomány tagjai (aktív és korábbi szolgálattevők) részére 2025-ben alapított díj. Az elismerés a bűnmegelőzés, közbiztonság, tűz- és életvédelem, illetve a műszaki mentés terén végzett kiváló szolgálatot díjazza.

Személyre vonatkozó javaslatot rövid indoklással (életút, szakmai tevékenység, kerületi kötődés) szerkeszthető formátumban kérjük elküldeni. Felterjesztő személy I. kerületi, állandó lakhellyel rendelkező, nagykorú személy lehet. A javaslatokat 2026. április 16-ig várjuk:

Budavári Önkormányzat 1276 Budapest, Pf. 1198
titkarsag@budavavar.hu

ISMERJÜK EL KÖZÖSEN AZOKAT, AKIK SZÍVVEL-LÉLEKKEL DOLGOZNAK BUDAVÁRÉRT!

Egy ízig-vérig vári orvos

Dr. Szabó Krisztina életmódváltásról, a szűrések fontosságáról

Hat éves kora óta a Várban él, a Dísz téren lakott szüleivel. A Budavári Általános Iskolába járt, majd a Toldy Ferenc Gimnáziumban érettségizett. A Semmelweis Egyetem (akkor még SOTE) általános orvosi karán végzett, diploma után a Szent Imre Kórház gastroenterológiai osztályán dolgozott. Amikor pedig mód nyílt rá, 2007-ben megpályázta a háziiorvosi pozíciót, az akkor nyugdíjba vonuló Ghyczy Édát váltotta. – Életem legjobb döntése volt... – mondja dr. Szabó Krisztina, aki Vasadi Ágnessel együtt vigyáz a Várban élők egészségére. Édesapja és férje is orvos, sőt egyik gyereke is annak készül.

Szabó Krisztina ott dolgozik most, ahol egykor tanult. Hiszen a Tárnok utcai orvosi rendelő helyiségeit régebben még a Budavári Általános Iskola használta; ahol beszélgetünk, ott egykor történelemórák zajlottak. Mint elmesélte, fiatal korában falusiasabb volt a Vár, a családok összejártak, nem volt ennyi turista, mindenki ismert mindenkiket. Bár praxisából következően ez utóbbi most sincs másképp, legalábbis a saját szemszögéből: több generációt gyógyított már, pácienseit mind jól ismeri, a kezdeti 900 beteghez képest ma már 1700 beteg tartozik hozzá.

Szabó Krisztina doktornő némiképp cáfolja azt a tapasztalatot, hogy a magyar ember csak akkor keresi fel az orvosát, ha már baj van. Azt mondja, persze van kivétel, de betegei körében a többség odafigyel magára, a másokra, családtagjaira. „Természetesen mindenfajta szűrés nagyon fontos, de személy szerint nagyon ki vagyok hegyezve a szív- és érrendszeri betegségekre. Édesapám kardiológus, és már gyerekkoromban sokat mesélt a szívről, szerencsére a mai napig tudok vele konzultálni, és sokat tanulok tőle.”

De elfogadják-e az emberek az orvos tanácsát, vagy inkább a mindentudó internetre, a mesterséges intelligenciára hallgatnak? – tesszük fel a kérdést. „Most már vetélkedni kell ezzel” – vágja rá. – De azért mégis eljönnek, és kikérik a tanácsomat... Mert nincs az a mesterséges intelligencia, ami a személyes tanácsadást felülírná. Mindig nyitott vagyok rá, hogy megbeszéljük a dolgokat. Így vagyok a természetes gyógymódokkal is, mindennek megvan a maga helye.

A háziiorvoslásban az a szép, hogy a létező legkülönbözőbb emberekkel kell megtalálni a közös hangot. És ez már pszichológia. De a gyógyulás csak akkor következhet be, ha orvos és beteg együttműködik. „Azért szeretem a háziiorvoslást, mert évtizedeken át tudom követni a beteget. Már az ajtóból látom, hogy jól érzi-e magát

az illető, vagy van valami gond. Soha nem mondtam le egyetlen betegről sem, igyekszem rávezetni őket arra, hogy egy adott kivizsgálás, kezelés szükséges. És ehhez nem elég, hogy csak én akarjam...” – mondja ki talán a legfontosabbat.

Az orvos hamar rájön, hogy a beteg nem szedi a gyógyszerét, nem is kell bevallani. Szabó Krisztina küldetése megértetni a beteggel, hogy mindig a páciens érdekében írja fel a gyógyszert, a gyógymódot. De ha már szedik a gyógyszert, az el is fogy. A doktornő óva int attól,

Fotók: Rényi Erna

hogy a készlet fogytán felezzük az adagot, mert az nem használ, sőt! Arra kér mindenkit, hívják ezért időben, ő szívesen felírja a gyógyszert „a felhőbe”, vagyis az elektronikus rendszerbe, és így az a patikában kiváltható.

A nemrég átadott Győző utcai pszichiátriai gondozóról is szót ejtünk. A doktornő hangsúlyozta, hogy a testi problémák mögött sokszor lelki eredetű gond áll,

és vannak olyan esetek, amikor bizony szakorvosra van szükség. A Győző utcai rendelésre nem kell beutaló, a páciens saját elhatározásból, szabad akaratából keresi fel a szakembert.

Természetesen szó esik a sokszor hangoztatott életmódváltásról is. Erre pont tud mondani egy öröndetes esetet. Egy magas vérnyomással, cukorbetegséggel küzdő páciensét hónapok elteltével látta újból, és alig ismert rá. Kiderült, hogy sportol, lefogyott, rendeződtek az értékei. Viszont ehhez nagy elhatározás, családi támogatás és orvosi biztatás, megerősítés is kell. A kontroll, a rendszeres kivizsgálás – például vérnyomásmérés – meg azért szükséges, hogy ezzel is vissza lehessen igazolni az elért eredményeket, a javulást, a gyógyulást. A mért értékek plusz energiát adnak ahhoz, hogy jó úton haladunk. De mi legyen az az életmódváltás? Ezt természetesen személye válogatja, de mindenképpen olyasmiről, amit rendszeressé teszünk. Ilyen a sport, a testmozgás, az étrendünk átalakítása, odafigyelés a folyadékfogyasztásra. És természetesen a dohányzással való felhagyás. „Meg kell találni azt az elfoglaltságot, amivel az ember kiegyensúlyozottá tud válni.”

A házi orvos számára mit jelent a siker? – kérdezzük. Például az, amikor betegei hozzá ajánlják be immár felnőtté vált gyerekeiket. Ez az igazi bizalom.

Kuthi Áron

LÉLEKTŐL LÉLEKIG

Tóth Árpád nyomában

ÁPRILIS 14., 16.00

Költészet napi séta és koszorúzás a 140 éve született Tóth Árpád emlékére

TALÁLKOZÓ: Hadik szobor

ÚTVONAL:

- Hadik szobor
- Tóth Árpád sétány
- Hatvany palota
- Táncsics Mihály utca

SÉTAVEZETŐ: Hollósi Anita

IDŐTARTAM: 50 perc

A sétát koszorúzás követi Tóth Árpád Táncsics Mihály utcai emléktáblájánál. I. kerületi lakosoknak a részvétel ingyenes, de az esemény regisztrációköteles: maraikult.hu

Márciusban újra kezdjük

Milyen jelentőséggel bír pszichológiai szempontból szociális kapcsolatainkra a beköszöntő tavasz? Erről kérdeztük Jung Csilla pszichológust, aki április 16-án beszélget a Márai Kultban Erhardt Ágoston televíziós műsorvezetővel újrakezdésről, számvetésről, érintőlegesen pedig Márai Sándorról is.

A tavasz nemcsak a természet megújulását hozza, hanem lehetőséget ad a kapcsolatok „újrahangelésére” is. A pszichológus szerint minden kapcsolat folyamatos munkát igényel: a megbocsátás nem egyszeri aktus, hanem visszatérő feladat, hiszen a régi sérelmek időről időre újra felszínre kerülhetnek. Az egyéni személyiségfejlődés élethosszig tart, ezért a kapcsolatoknak is alkalmazkodniuk kell a változó felekhez.

A téli időszak ezzel szemben inkább a befelé fordulásról, számvetésről szól. Az ünnepek – különösen az advent és a karácsony – alkalmat adnak

arra, hogy mérleget vonjunk: hol tartunk az életünkben, milyen állapotban vannak kapcsolataink. A tavaszi időszakban gyakrabban jelennek meg lelki kérdések, amelyek tisztázást vagy változtatást igényelnek. A hideg, sötétebb hónapok inkább az introspekcíót (befelé tekintést) segítik, míg tavasszal és nyáron a külvilág felé fordulunk.

Az életút során is megfigyelhető ez a dinamika – jegyzi meg Jung Csilla, hozzátéve, fiatalabb korban inkább kifelé élünk, később egyre hangsúlyosabbá válik a befelé fordulás és az összegzés. Az idősebbek gyakran újragondolják prioritásait, szelektálnak kapcsolataik, tevékenységeik között, miközben a veszteségek is erősítik a reflexiót. Ez a folyamat Márai Sándor életművében is megjelenik, különösen késői naplóiban, ahol a számvetés és az elmélyülés egyre hangsúlyosabb.

A. B.

Forrás: Böröcz László Facebook-oldala

Látogatás az idősklubokban. A nagyhéten Böröcz László polgármester, Fazakas Csilla alpolgármester, valamint Fróna Levente és Molnár Gábor önkormányzati képviselők ellátogattak a budavári idősklubokba. „A húsvét az együtt töltött időről is szól – arról, hogy megálljunk egy pillanatra, találkozzunk, és értékeljük a közösen megélt pillanatokot. Egy közösség attól válik értékessé, hogy figyel a múltját hordozó generációkra. Húsvétkor még inkább fontos, hogy személyesen is jelen legyünk, és találkozzunk azokkal, akik közösségünk megbecsült tagjai” – írta Böröcz László. Hozzátette, a kerületben olyan idősklubok működnek, ahol a szépkorúak aktív, tartalmas programokkal, jó hangulatban tölthetik együtt a közös órákat, közben a régi hagyományok, történetek és emlékek is újra életre kelnek, különösen az ünnepek idején.

-vn

EGYHÁZI PÁLYÁZATI FELHÍVÁS

az I. kerületben működő egyházi közösségek 2026. évi hitéleti, közösségépítő, szociális, kulturális és nyári táboroztatási tevékenységeinek támogatására.
Keretösszeg: 20 000 000 Ft
Elnyerhető maximális támogatás: 3 500 000 Ft
 Vissza nem térítendő támogatás előfinanszírozással.

CIVIL PÁLYÁZAT

a kerületben működő, illetve tevékenységükkel a budavári közösséghez kötődő civil szervezetek számára közösségi és kulturális, nyári tábor és foglalkozások, illetve iskolai, oktatási és nevelési programok finanszírozására.

Keretösszeg: 65 000 000 Ft
Elnyerhető maximális támogatás: 3 500 000 Ft
 Vissza nem térítendő támogatás.

Pályázati határidő: április 24.

Részletek: <https://budavar.hu/tenders>

BUDAVÁRI
 ÖNKORMÁNYZAT

Fotók: Rényi Erna

A népzene lüktet, a kultúra életet kér

Pál István Szalonna a muzsikálás megtartó erejéről, a népzene gyűjtés lényegéről

A kárpátaljai Visktól Budavárig és a Kossuth-díjig nagy utat tett meg Pál István Szalonna, aki márciusban népzenei együttesével együtt részesült a művészeket elismerő legmagasabb állami elismerésben. A negyvenöt éves népzenesz legnagyobb öröme mégis a nemrég született kisfia, és az, hogy szenvedélyének, a muzsikának élhet.

Egy feladvánnyal kezdünk a Hagyományok Házában átriumában, mégpedig egy Ukrajna felett repülő drónról szóló vers felolvasásával. Kérdésünk, hogy ki a szerző. Pál István arca egyre komorabb, a vers végén nagyot hallgat, majd kiböki: Elég aktuális kis vers... Vári Fábrián László. Talált. A hetvenöt éves kárpátaljai költőt jól ismeri – Jóbarátom. Édesapám generációja... – mondja. Hosszú évek után a Kossuth-díj átadása utáni vacsorán találkoztak, mert ide az előző évek Kossuth-díjasait is meghívják. Ezzel a belépővel miről is lehetne másról szó az interjú elején, mint az ötödik évébe lépett orosz-ukrán háborúról.

– Mikor járt utoljára szülőfalujában, Visken? Nem hiányzik az otthon?

– Természetesen hiányzik. Mert otthona sok lehet az embernek, de szülőföldje csak egy. Hiába költöztünk a közeli Péterfalvára még gyerekkoromban, nekem mindig a viski nagymamám krumpligombóca, a református templom, a saját hegyek dobogtatják meg a szívemet, miközben azért Péterfalvához is sok szép emlék köt.

– Ha átlépné a határt, akkor elvinnék a frontra?

– Nem biztos, illetve nem tudom. Én már nagyon régen – úgymond – kijelentkeztem Ukrajnából, nincs se útlevelem, se személyim, ugyanakkor az állampolgárságról

Pál István Szalonna

1980-ban született a kárpátaljai Visken. Népzeneész, a Magyar Állami Népi Együttes művészeti igazgatója, prímás, népzene gyűjtő, a Szalonna és bandája nevű zenekar alapítója. Liszt Ferenc-díjas, Bezerédj-díjas, Fonogram-díjas, Príma Primissima-díjas művész (Magyar Állami Népi Együttes tagjaként), a Magyar Köztársaság Ezüst érdemkeresztjének birtokosa.

való lemondás egy másik történet. Szüleim viszont kéthetente átjárnak tanítani, mert a Hagyományok Háza kárpátaljai népzenei és néptánc- és kézműves képzései nem álltak meg. Hihetetlen, hogy még ebben a helyzetben is a legutóbbi népdaléneklési versenyen soha nem látott számú gyerek vett részt. Én ebben azt látom, hogy a zene, a népművészet tényleg megtartó erő, ebbe is kapaszkodnak most az emberek.

– Kárpátalja magyar lakosságát 2001-ben még 160 ezerre tették. Most 80-90 ezret lehet olvasni a sajtóban. Visszafordíthatatlan a folyamat?

– Szerintem nincs annyi se. De mindenki benne van, hogy ha ennek egyszer vége lesz, akkor hazamegy. Viszont az is tény, hogy négy év már hosszú idő, mert az ide menekült családokban a gyerekek már itteni iskolába járnak...

– Kit hívott fel először, amikor megtudta, hogy bandájával együtt Kossuth-díjat kap?

– A feleségemet, és utána a szüleimet. Fantasztikus érzés volt. De először nem is nagyon értettem az egészet, mert hónapokkal ezelőtt felhívtak, hogy menjünk muzsikálni a Kossuth-díjasok vacsorájára. Amikor meg már közeledett az időpont, visszahívtam a szervezőket, és akkor mondták, hogy most nem zenélni, hanem vacsorázni kellene ezen az alkalmon. Akkor értettem meg! Az, hogy a zenekarral együtt kaptuk a díjat, óriási fontosságú, hiszen az elmúlt két évtizedet ugyanebben a felállásban csináltuk végig. Fellépések, táborok, utazások, mindig együtt...

– A Magyar Állami Népi Együttes művészeti vezetője, emellett a Szalonna és Bandája együttesnek is sűrű a programja, illetve még magántanítványai is vannak. De melyik szerepben érzi jobban magát?

– Gyerekkori álmom volt, hogy egyszer a Magyar Állami Népi Együttesben zenélek. Még egyetemista koromban bementem az akkori igazgatóhoz, Serfőző Sándorhoz, hogy itt szeretnék muzsikálni. Azt ajánlottam, hogy egy évig ingyen és bérmentve dolgozom, és majd a végén mondják meg, hogy jobbra vagy balra. Aztán év végén jött egy japán turné, amit prímásként csináltam végig. Onnan kezdve bejártam a ranglétrát a zenekari tagtól a zenekarvezető prímásig, és most meg a népi

A megosztott Kossuth-díjat Pál István mellett a Szalonna és bandájának tagjai kapták: Pál Eszter énekesnő, Doór Róbert nagybőgős, Gombai Tamás prímás, Ürmös Sándor Ferenc cimbalmos, Gera Attila fúvós, Karacs Gyula brácsás

együttes művészeti vezetője vagyok, illetve a Hagyományok Háza főigazgató-helyettese. A tanítást illetően viszont... már nem oktatok, mert a tanítás egész embert kíván. Egész egyszerűen ott kell lenni a tanítvány mellett minden nap, és ez nem megy már a sok utazással, fellépéssel, egyéb elfoglaltsággal. Viszont a Nemzeti Tehetség Program egyik mentora vagyok, a népművészeti kategóriába került ösztöndíjasokkal foglalkozom.

– Felléptek már Mexikóban, az Egyesült Államokban, Angliában, Ukrajnában, Indiában. Hogy fogadja a közönség a magyar népzeneét?

– Bármerre is jártunk a nagyvilágban, kétféle ráeszmélést tapasztaltunk az embereknél. Sokan rajonganak és csodálatosnak tartják a népzeneét, valaki más meg a saját gyökereit kezdi keresni általa. Találkoztam Amerikában egy sokadgenerációs lengyellel, aki azt mondta, a vonós zene hagyományának van valami elidegeníthetetlen európaisága, ami csak ránk jellemző. Neki is segítettünk az identitásának a megtalálásában.

– Koncertek, zenekarvezetés, egyszóval sűrű a naptára. Tényleg megvan a 300 fellépés évente?

– Hát azért annyi ma már nincs. Az a helyzet, hogy most született meg a fiam, és azért szeretném látni felnőni. De közben annyira szeretek muzsikálni, hogy belehelnék, ha nem csinálhatnám.

– Miért érezte mégis szükségét annak, hogy saját maga készítse el egy hegedűt, mindezt ráadásul nyolc hónapon át?

Miért Szalonna?

Az első népzenei táborban, amelyen részt vett, délutánonként focimeccsek zajlottak. Egy nap a pálya mellett szalonnát sütöttek, István meg játék közben ki-kiszaladt egy-egy darabért. Akkor ragasztották rá a Szalonna nevet, amivel később külföldön is találkozott, mégpedig az angol királyi család egyik fogadásának ültetőcéduláján, mégpedig így: Mr. Bacon.

– A hegedű szerelem. Nemcsak a játék, hanem maga a hangszer. Mindig csodáltam azokat a mestereket, akik meglátnak, megkopogtatnak egy fadarabot, és a kezük alatt hangszer lesz belőle. A számítógépek meg a mesterséges intelligencia korában addig van értelme az életnek, ameddig az ember embertől tanul, így elhatároztam, hogy megtanulom a hegedűkészítés mesterségét. Gulyás Béla bácsi Solymáron fel is fogadott inasának. Akkor megértettem, hogy valami azért olyan drága, mert sok munkát tettek bele. Ha jó mester készítette, akkor a szükséges paraméterek megléte mellett megfelelő színvonalú a hangszer. De egy bizonyos ponton túl léteznek rajtunk kívül álló dolgok, például a fa fajtája és kora, rezgése. És innen kezdődik a rátermettség, a tehetség.

– És jó hegedűt készített?

– Nekem tetszik, és szoktam is rajta muzsikálni.

– Minden zeneművész rémálma, hogy elejti a becses hangszerét. Önnel történt már ilyen?

– Elejteni nem ejtettem el, de rúgták már ki a kezemből. A táncházban sokszor szűkebb helyen sokan táncolnak, mi is közel megyünk a táncosokhoz. Egy legényes nyitó figura annyira jól sikerült, hogy a hegedű kirepült a kezemből, megfordult a levegőben, de a földet érés előtt elkaptam. Jó kis cirkuszi mutatvány volt, lejátszódott előttem, hogy puzzle-ként rakosgatom össze. A srác aztán persze elnézést kért...

– A műfaji kitekintést, fúziókat is kipróbálta, például Ferenczi Györggyel adott elő Petőfi-versekre íródott számokat. Petőfi költészete népi, régies és modern egyszerre?

– Mindent onnan nézek, hogy honnan jöttem. Számmunkra Kárpátalján fontos a nemzetiségek tisztelete. Sok ottani nemzetiségtől tanultunk, és vissza is adunk nekik. Másrészt édesapám, aki klasszikus zenész, imádja a jazzt és cigányzenét is. A Szalonna és bandája együttes mindig is fontosnak tartotta, hogy a hagyományos népzene régi és új stílusú előadása legyen a fő csapásirány, feldolgozásokat nem is nagyon játszunk. Gyuriékkal éppen csak kitekintést tettünk más irányokba, mert ők tényleg megmerítkeznek a népzeneben. Ott ültek hosszú éveken át a táncházakban, meg most a Dűvő táborban, és tanulták a kalotaszegit, a szatmárit. Petőfi megzenésített verseiben így aztán a népzene lüktetése is megjelenik.

– Mikor érezte meg, hogy a népzene valami ősi tudást közvetít?

– Kodály Zoltán azt írta egy tanulmányában, „Egyik kezünket még a nogáj-tatár, a votják, cseremisiz fogja, másikat Bach és Palestrina. Össze tudjuk-e fogni e távoli világokat? Tudunk-e Európa és Ázsia kultúrája közt nem ide-oda hányódó komp lenni, hanem híd, s talán mindkettővel összefüggő szárazföld? Feladatnak elég volna újabb ezer évre.” Amikor bármit muzsikálunk, akkor abban a genetikánk, a gondolkodásunk, a beszédünk, minden benne van. Az emberek kijönnek táncolni, és mint-ha villám ütné meg őket, úgy tudnak beleborzongani.

– Kodály Zoltán gyűjtőkörútján még ólomtekerésre vette fel a népdalokat. Tudvalevő, hogy szokott Ön is népdalokat gyűjteni, de még mindig nem gyűjtötték össze az összeset?

– A népdal a variációkban él. Mindig van olyan díszítés, ami új benne. És kell a személyes élmény. Mert rá lehet kérdezni a muzsikusnál, az énekesnél, hogy azt a hangsúlyt miért oda tette, hogy miért pont ott van az a ritmusváltás.

Fotó: Vadnai Szabolcs

Pál Istvánék az önkormányzat által szervezett idősek hűsvéti koncertjén is felléptek a Hagyományok Házában

– A Magyar menyegző című filmben fontos szerepet kapott, merthogy egy lakodalom sem képzelhető el banda nélkül...

– Hát az egy csoda volt. Végigzenéltük az egész forgatást. Folyamatosan muzsikáltunk, ha kellett, ha nem. A helyiektől még ekkor is tanultunk. A film legnagyobb üzenete, hogy ez a kultúra még mindig élő, és élni is fog, mert van utánpótlás. Mert bár a hagyományban gyökeröző táncosok, muzsikások száz éve még többen voltak, de még mindig van sok-sok fiatal, aki nagyszülei táncát járja. A táncházmozgalomnak hála nemcsak Erdélyben, hanem Angyalföldön, akárhol, az argentinai magyarok körében. A kultúra igenis él. És a film bár az elnyomó Ceausescu-érában játszódik, azt viszi hírül, hogy a kultúra életet kér.

Kuthi Áron

Fotók: Pixabay

Beszippant az online világ

Már az alsósok is a közösségi platformokon lógnak

Óvodás korban kezdődik az az élethosszig tartó kapcsolat, mely az embert a digitális világ részévé teszi. Azonban az okoseszközök használata már olyan szintre lépett, amely a gyermekek fejlődését alapjaiban határozza meg. De vajon mi szükséges ahhoz, hogy a fiatalok javát szolgálja a digitális eszköztár? Egyebek mellett erről is beszélt a Nemzeti Média- és Hírközlési Hatóság (NMHH) legfrissebb, digitális szülőség kutatása kapcsán Mayer Endre, a hatóság Gyermekvédelmi Főosztályának főosztályvezető-helyettese.

Az NMHH 2017-ben indította el kutatássorozatot, amelynek célja, hogy felmérje a 7-16 éves magyar gyermekek médiahasználatát és szüleik ezzel kapcsolatos tudását, attitűdjeit, a mindennapokban használt digitális nevelési stratégiáit. E korosztály médiahasználati szokásainak vizsgálata azt mutatja, hogy a digitális eszközök térnyerése alapjaiban formálja át a gyermekek mindennapjait.

Különösen tíz éves kor körül figyelhető meg jelentős változás: ekkor a digitális eszközök szerepe ugrásszerűen felértékelődik. A hagyományos médiafogyasztás – például a nyomtatott sajtó vagy a klasszikus televíziózás – látványosan visszaszorult, és az okostelefonok váltak a legfontosabb eszközzé. Ezeket az eszközöket egyszerre használják kommunikációra, szórakozásra, tanulásra és tartalomfogyasztásra.

A tévén is a Youtube jön

A televíziózás is jelentősen átalakult: a hagyományos készülékeket egyre jobban háttérbe szorítják az okostévék. Az ilyen eszközök használata 2020 óta megduplázódott, és ma már a gyermekek több mint 70 százaléka fogyaszt rajtuk tartalmat videómegosztó platformokon keresztül. A videojátékok továbbra is népszerűek, azonban a klasszikus konzolok helyett egyre nagyobb mértékben a mobiltelefonok válnak elsődleges platformmá – húzta alá a szakember.

Az NMHH tapasztalatai alapján a gyermekek egyre korábban kerülnek kapcsolatba az internettel. Már óvodás korban megkezdődik a digitális eszközök használata, illetve az első mobil közel minden harmadik gyereknek már az iskolatáskával érkezik. Bár az eszköz önmagában nem jelent veszélyt, az internetkapcsolat-

tal ellátott készülékek új kockázatokat hordoznak, melyek felismerése kulcsfontosságú a szülői tudatosság fejlesztése érdekében.

A közösségi média bűvölete

Mayer Endre – aki nemrég a Budavári Szociális és Gyermekjóléti Szolgáltató Központ gyermekvédelmi konferenciáján is előadott – arra hívta fel a figyelmet, hogy a közösségi média oldalaira az első regisztráció átlagosan 11 éves korban történik, 12 éves korra a gyerekek mintegy 80 százaléka már jelen van valamilyen platformon, 15 éves korra pedig gyakorlatilag mindenki rendelkezik legalább egy profittal. Ez különösen annak fényében meglepő, hogy a legtöbb szolgáltató 13 éves korhatárt ír elő, tehát a gyerekek gyakran nem a valós életkorukat adják meg, de előfordul az is, hogy a manipulációban a szülő is közreműködik.

A képernyőidő is növekszik: egy átlagos hétköznapon a gyerekek 2-2,5 órát töltenek online, hétvégén pedig ez az idő elérheti a 4 órát is. A túlzott használat következménye lehet a tanulmányi eredmények romlása vagy akár a személyes kapcsolatok gyengülése is.

A kutatás szerint a gyerekek jelentős része találkozott már veszélyekkel az online térben. Saját bevallásuk alapján legalább 17 százalékuk került kapcsolatba például zaklatással vagy nem megfelelő tartalmakkal az elmúlt egy évben, míg közvetett tapasztalatok alapján ez az arány akár 25 százalék is lehet. Emellett közel 40 százalékuk jelölt már ismerősnek olyan személyt, akivel a valós életben nem is találkozott.

Csak tudatosan!

Pozitív fejlemény ugyanakkor, hogy a mesterséges intelligencia ismertsége magas a fiatalok körében: több mint 70 százalékuk hallott róla, és mintegy 35 százalékuk rendszeresen használja, főként tanulási célokra.

Az NMHH a gyermekvédelmi tevékenysége keretében több programot is elindított a tudatos médiahasználat erősítésére. A gyerekaneten.hu online felületen elérhető szakértői tartalmakkal, iskolai programokkal, illetve a budapesti, debreceni és soproni Bűvösvölgy médiaértés-oktató központokban tartott élményalapú foglalkozásokon keresztül segítik a gyerekeket és szüleiket a digitális környezet kihívásainak kezelésében. Emellett az NMHH Internet Hotline jogi segítségnyújtó szolgálatának bejelentő felületén (nmhh.hu/internethotline) bárki jelezheti a káros vagy jogsértő tartalmakat. Az NMHH továbbá együttműködik alapfokú és középfokú oktatási intézményekkel is a gyerekek médiaműveltségének fejlesztése és digitális tudatosság növelése érdekében, hiszen a szülők mellett a pedagógusoknak is meghatározó szerepük van a gyermekek tudatos médiahasználatra nevelésében. Az együttműködésben partneriskolaként a Budapest I. kerületi székhelyű Budapesti Egyetemi Katolikus Gimnázium és Kollégium is részt vesz.

Ambrus Balázs

A kutatás 2000 gyermek és 2000 szülő bevonásával készült, országosan reprezentatív, nagymintás lekérdezés útján. Az első adatfelvételre 2017-ben, a másodikra 2020-ban, a legfrissebbre pedig 2024 végén, 2025 elején került sor.

VIRÁGOS BUDAVÁR

Május 3-án 14.00-18.00 óráig az I. kerületi lakosok 6 darabos, vegyes színű egynyári virágcsomagot vehetnek át, hogy együtt tegyék még virágosabbá Budavárt.

ÁTVÉTELI HELYSZÍNEK:

Czakó utcai Sport- és Szabadidőközpont

- 1016 Budapest, Czakó u. 2-4.

Monastery Boutique Hotel Budapest

- 1011 Budapest, Fő utca 30.

Városháza – Budavári Polgármesteri Hivatal

- 1014 Budapest, Kapisztrán tér 1.

BUDAVÁRI
ÖNKORMÁNYZAT

A virágcsomagok az I. kerületi lakosok számára érhetőek el, előzetes regisztrációt követően: regisztracio.budavar.hu

A kép illusztráció.

Ültessünk közösen egy virágosabb, élhetőbb kerületért!

Gyerekek, szülők, kábítószer

A fiatalok szerhasználata többnyire mögöttes okokkal állhat összefüggésben, ezek feltárása megkerülhetetlen a megoldások keresése során. Bajzáth Sándor felépült függő és addiktológiai konzultánssal a drogok iránti kíváncsiságról, a szülői háttér hajlamosító tényezőiről, illetve arról a felelősségről beszélgettünk, amely a családokra és az oktatási intézményekre hárul.

Viszonylag későn, 19 évesen találkozott először a droggal, hasist szívott, nem sokkal később jöttek az ópiátok – mondta Bajzáth Sándor rögtön a beszélgetés elején. Az 1980-as évek közepén, rövid, alkalmi hasishasználat után egy párkapcsolat révén nagyon gyorsan intravénás szerhasználóvá vált, ami szerinte nem tipikus út, de jól mutatja, mennyire meghatározó lehet a közvetlen környezet. A már több mint 23 és fél éve szer- és alkoholmentesen élő szakember saját példájával cáfolja azt az elképzelést, hogy kizárólag nagyon fiatal korban lehet lejtőre kerülni. A szerhasználathoz vezető „alapok” azonban már gyerekkorban kitapinthatóak.

A családi háttér

A droghasználat mögött ritkán áll pusztán kíváncsiság. Bajzáth Sándor tapasztalatai szerint szinte mindig valamilyen családi diszfunkció, érzelmi hiány vagy feldolgozatlan feszültség húzódik meg a háttérben. Úgy látja, hogy egy jó nevű budai gimnázium tanulói sem feltétlenül védettebbek, csupán más jellegű problémákkal küzdenek. A jól szituált, elfoglalt értelmiségi szülők gyakran anyagilag mindent megadnak, de érzelmileg kevésbé vannak jelen, nincsenek kijelölt keretek, ami kiemelt kockázati tényező. Nem beszélve arról, ha a háttérben rossz családi működés húzódik meg, és ha a szülők egymással sincsenek jóban. Egy példát is említ – meghívták egy budai (fizetős) gimnáziumba előadást tartani, mert a gyerekek körében droghasználat gyanúja merült fel. Ő azonban a szülőkkel akart találkozni. A csoportfoglalkozáson aztán később kiderült, hogy az egyik családban a szülő ivott, a másikban pedig rendszeresen füvezett. A megoldást tehát ezen a szinten kellett – és többnyire kell – keresni.

A függőség figyelmeztető jele

A függőség definitív határvonalát Bajzáth ott húzza meg, amikor a szerhasználó elveszíti az irányítást saját élete felett. Amikor a szer az élete szerves részévé válik és akkor is használja, amikor már tudatilag nem akarja. Úgy véli, az alkalmi használat önmagában még nem feltétlenül jelent függőséget, de a rendszeresség már egyértelmű figyelmeztető jel. Különösen fontosnak tartja annak megértését, hogy nem minden fiatal indul ugyanarról a rajtvonalról: aki stabil családi háttérrel, célokkal, sporttal és támogató kapcsolatokkal rendelkezik, nagyobb eséllyel „kinövi” a kísérletezést, míg a problémás közegből érkező, valamilyen szociális hiányt szenvedő gyereknél a szer szinte ok-szerűen tölti ki az űrt.

Az nem baj, ha a gyerekek tudják, hogy milyen cselekménynek mi a büntetése, hogy mik a jogaik, de meggyőződése szerint a megelőzés elsődleges terepe a család kell legyen. Azokat a celebeket pedig, akik „előadói munkásságuk során” a drogfogyasztást vagy épp az alkoholt trendi dologként keregetezik, nem engedné gyerekek közelébe.

Viszonyunk az alkoholhoz

A szakember az alkoholt heroin-szintű drognak tartja. Szerinte ez a szer épp a társadalmi normalizáltsága miatt rendkívül veszélyes, ráadásul a családi mintákon keresztül nagyon súlyos nyomot hagy már a gyerekek korai életszakaszában is. Bajzáth úgy véli, a zéró toleranciára épülő iskolai gyakorlat – amely azonnali kizárással reagál – nem oldja meg a problémát, sőt gyakran tovább mélyíti azt. Álláspontja szerint nem lehet minden esetet egyformán kezelni: különbség van egyszeri kipróbálás, rendszeres fogyasztás és terjesztés között. A gyerekek esetében annyi azonban biztos, hogy a szülők bevonása nélkül nincs valódi megoldás.

A. B.

SZIKRA ÁGNES FESTŐMŰVÉSZ EGYÉNI KIÁLLÍTÁSA BELSŐ FÉNY

KURÁTOR: ROZGONYI LIA

A KIÁLLÍTÁST MEGNYITJA: BOJÁR IVÁN ANDRÁS – MŰVÉSZETTÖRTÉNÉSZ, ÍRÓ

ZENEI PRODUKCIÓ: DAVID KARLA

MEGNYITÓ: 2026. ÁPRILIS 16., 18.00

MEGTEKINTHETŐ: 2026. ÁPRILIS 17. – MÁJUS 15.

Az eseményre a belépés ingyenes.

Nyitvatartás:

Csütörtök-péntek: 14.00 – 18.00

Szombat: 10.00 – 14.00

Hétfő-szerda, vasárnap: zárva

Helyszín:

Várnegyed Galéria, 1015 Budapest,

Batthyány utca 67.

PORTRÉK, MELYEK RÁNK NÉZNEK KORTÁRS BRAZIL FOTOGRAFIA

KIÁLLÍTÓ MŰVÉSZEK: JOÃO FARKAS, CLAUDIA JAGUARIBE, MAÍRA ERLICH, PAULO VITALE, GUI CHRIST, RICARDO TOKUGAWA, GABI DI BELLA, FELIPE FITTIPALDI, MARLENE BERGAMO, TUANE FERNANDES, JOAQUIM PAIVA, KARIME XAVIER E MARI RIBEIRO

KURÁTOR: JOÃO KULCSÁR

MEGNYITÓ: 2026. ÁPRILIS 9., 18.00

MEGTEKINTHETŐ: 2026. ÁPRILIS 10. – MÁJUS 2.

Az eseményre a belépés ingyenes.

Nyitvatartás:

Kedd-szombat: 14.00-18.00

Vasárnap, hétfő: zárva

Helyszín:

Tér-Kép Galéria, 1016 Budapest,

Krisztina körút 83-85.

Fotók: Rényi Erna

A nagy illuzionista nyomdokain

A budapesti születésű világhírű szabadulóművész, illuzionista, Weisz Erik, ismert nevén Harry Houdini életére és jelentőségére hívja fel a figyelmet a most indult Houdini 100 rendezvénysorozat, amelynek csúcspontját a Budapesti Nagycirkuszban rendezik október végén. A programsorozat sajtótájékoztatója stílszerűen a Dísz téren található Houdini múzeumban volt, ahol a tulajdonos, David Merlini mutatta be a Houdini 100 szervezőit.

A Fővárosi Nagycirkusz egy show-t rendez, amely Harry Houdini pályafutásának ívét követi a cirkuszi porondon kezdődő korai évektől a monumentális és lélegzetelállító színházi szabadulásokig. A három napos

budapesti világpremier követően a produkció európai turnéra indul. Az Eötvös 10 Művelődési Házban Houdini 100 Varázslat címmel két napos filmfesztivál lesz a száz évvel ezelőtt Amerikában elhunyt zseni emléke előtt tisztelegve. Mint azt Bokor Balázs, a Magyar Hollywood Tanács elnöke elmondta, ide fiatalok filmes pályaműveit várják, amelyek témája a varázslat. Az Origo Filmstúdióban a hírességek falán ebben az évben Houdini-domborművet avatnak.

David Merlini szándéka, hogy idén Budapesten szobrot is állítsanak a bűvészgenerációkat inspiráló és tömegeket elvarázsoló Houdininak. Mint elmondta, az 1874-ben született szabadulóművész elképesztő pályája által újraértelmezte az emberi teljesítőképesség határait, egyúttal az amerikai álmot csodált mintaképe lett. Négy éves korában hagyta el szüleivel Magyarországot, családját a wisconsini Appletonban telepedett le. Ott ma bevásárlóközpont, iskola és múzeum van elnevezve róla. Leghíresebb mutatója a világszerte ismert, víztartályból való szabadulószáma volt, amelynek során fejjel lefelé, összekötözve lógatták vízbe.

A Houdini-ház tíz éve, 2016-ban nyitotta meg David Merlini, aki maga is bűvészműtatójaival, szabadulószámaival vált ismertté Magyarországon és külföldön egyaránt. Houdini örökségének ápolójaként nemcsak bemutatja a nagyközönségnek az illuzionista életpályáját, de gyűjti is egykori használati tárgyait, kutatja életét.

Kuthi Áron

Fotó: MÚPA/Posztós János

Mítoszok között élünk

Lovász Irén személyes vallomása a költészetről

A költészetre jellemző metaforikus, asszociatív gondolkodás az emberiség anyanyelve. Ezt vallja Lovász Irén Kossuth-díjas népdalénekes, néprajzkutató. A művész a Költészet Napján az életművét meghatározó emblematikus dalokat énekli el zenésztársaival a MáraiKultban az ősköltészettől az Ómagyar Mária-siralmon át Balassi és Weöres Sándor versekig. A Platon Karataev duóval pedig a kortárs lírát szólaltatja meg.

– A költészet napján született, ami József Attila és Márai Sándor születésnapja is. Ez az első alkalom, hogy ezen a napon koncertezik?

– Igen, ez az első koncertem a Költészet Napjára. Nem készítettem még ilyen műsort, mert nem éreztem illendőnek, hogy felsorakozzak József Attila és Márai Sándor mögé. Mostanra talán már nem veszi szerénytelenségnek a világ, ha nyilvánosságra hozom, hogy én is e napon születtem. Annak idején azért mentem a siofóki gimnáziumból a szegedi JATE-ra irodalmat tanulni, mert József Attiláról volt elnevezve, és úgy gondoltam, hogy nekem dolgom van vele. Szegedi diákként minden évben József Attila szobránál ünnepeltem a születésnapunkat. Úgy érzem, eljött az idő, hogy a Költészet Napja tiszteletére adjak egy műsort, ami egyben életművem összefoglalása. Az ideai születésnapomra a számomra meghatározó emblematikus dalokat, pályám mérföldköveit vagy gyöngyszemeit fűztem egy füzérbe.

– A kerülethez nagyon régi a kötődése. Otthon érzi magát itt, Márai Sándor kerületében?

– Negyven éve hűséges vagyok az első kerülethez, ideköt az első lakásom, ami a Hunyadi János úton van. Most épp Juli lányom lakik ott. 1986-ban költöztem ide, akkor az Országos Széchényi Könyvtárban dolgoztam. Minden gyerekem idejárt óvodába, iskolába, a Szilágyi Dezső téri templomban konfirmáltak, itt cserkészkednek, én pedig 2008 óta tartom a kerületben a Dalolókörömet. Erős a kötődésem Budavárhoz, mondhatom, hogy otthon vagyok itt.

– Hogy építette fel a koncertet?

– A legtöbb lemezemről hallható lesz dal, és ez egyben a magyar költészet történetének sajátos, szubjektív íve. Elkezdődik az ősköltészettől, amit először a Világfa (1995) lemezemen énekelt meg, és Hortobágyi Lászlóval készítettem a Nemzeti Múzeum felkérésére, a honfoglalás millicentenáriumi kiállítására. A műsor a Csodaszarvas énekkel indul, amit Kórógyon gyűjtöttem, és azóta a névjegyemé vált. A magyar archaikus nép-

költészetünk leggyönyörűbb dalaiból válogatok, a Szivárvány havasán-tól a Fellegajtó nyitogatóig: szurreális képek és metaforák, amelyek a magyar archaikus költészet sajátjai.

– **A koncert címe A költészet az emberiség anyanyelve. Honnan ered a gondolat?**

– Egy 18. századi filozófus, Johann Georg Hamann gondolata arról, hogy a képes, metaforikus beszéd az emberiség nagyon ősi sajátossága. A mítoszok nyelve metaforikus, szimbolikus, asszociatív gondolatátársítás. Több antropológusnál és filozófusnál is megjelenik ez, és én is épp nemrég beszéltem róla egyetemi eladásimon. Hamvas Béla is írt róla. Diákkoromban találkoztam a gondolattal először, és negyven évig érlelődött bennem. Most jött el az ideje annak, hogy erre fűzzek fel egy műsort.

– **Az Ómagyar Mária-siralom is elhangzik az esten, amelyet a nyolcvanas évek végén mutatott be először. Ugyanazzal a dallammal hallhatja a közönség?**

– Ahogy az Égi Hang (2006) című lemezemre is fölnekeltem, a 13. századi versünk egy 12. századi francia planctus (*siratóének – a szerk.*) dallamára hangzik el. Azóta úgy énekelem, ahogyan 1987-ben megtanultam. Most is dúdolgatom. A reneszánsz költészetünk gyöngyszemeit a Szerelmes virág (2008) című lemezem alapján Balassi Bálint énekelt versei képviselik. Győri István reneszánsz lanton, barokk gitáron, Szabó Zsolt viola da gambán játszik, Ágoston Béla a fúvós- és Horváth Kornél az ütőhangszeres. Ki kell még emelnem Mizsei Zoltán billentyűs énekest, aki régi alkotótársam, a Fellegajtó (2005) lemezt már együtt készítettük, valamint Lantos Zoltán hegedűművészt is, mind nagyszerű muzsikuskok. Majd a huszadik század költészetét idézzük meg: számomra ennek az időszaknak a legnagyobb érintése Weöres Sándor spirituális költészete. Ének a határtalanról című versét fogom énekelni, a Hangtájkép (2015) című lemezem zárószámát. Saját dalaimból pedig a Vigasztalómat a Gyógyító hang (2023) című lemeze. A kortárs költészetet még Balla Gergő versei képviselik a Platon Karataev duó előadásában. Költészetük spiritualitása, mélysége, az álomszerű, metaforikus képei nagyon illenek ahhoz a kontemplatív vonulathoz,

Lovász Irén

Karcagon született. Kossuth-díjas magyar előadóművész, népdalénekes, a néprajztudomány kandidátusa, egyetemi kutatóprofesszor, érdemes művész. Számos magyar és nemzetközi díj birtokosa. A Magyar Művészeti Akadémia levelező tagja. Kerületünkben a Jókai Anna Szalon állandó fellépője.

Fotó: Mócsos Gábor

Lovász Irén koncertje a Zene Házában | Fotók: Hajdu János

amit a Csodaszarvas énektől, a Fellegajtó nyitogatón át, az Ómagyar Mária-siralmon keresztül felvázolunk a 21. századig. A műsor a saját mantrámmal fejeződik be, amely más-más módon jelent meg több lemezemen. Bármilyen nemzetközi formációval vagy hazai csapattal előadva mindig más lesz, de mindig nagyon nagy élmény előadni és hallgatni is. A budavári Dalolókörben is rendre elénekeljük. Személyes, őszinte vallomás lesz az est a költészethez való viszonyomról.

– **Nem először lép fel a Platon Karataev duóval. Találkozásuknak lesz folytatása?**

– Igen. A Károli Egyetemen végeztek pszichológiát, még órára is bejártak. Azóta kiderült, kölcsönösen tiszteljük, inspiráljuk egymást. Tavaly meghívtak a Művészetek völgyébe, ahol a Napkötöző című dalukat én énekeltem, és fogom az áprilisi nagykoncertjükön is. Januárban én hívtam őket közös műsorra, ahol a 16-17. századi magyar református népelemek és a kortárs spirituális költészet között húztunk egy ívet.

– **Hogyan élnek meg a fiatalok a népzene újbóli feléledésének csodáját, aminek Ön a nyolcvanas években kutatóként és előadóként is részese volt?**

– Gondolja el, hogy adott esetben meg kell szakítanom az antropológia órát, mert számukra egészen hihetetlen, hogy 1981-ben hogyan lehetett terepmunkát végezni Moldvában. Nekem egészen döbbenetes, hogy teljesen más világot élünk, és sok fiatal nem érti a rendszerváltás súlyát. Azonban ha valaki őszintén érdeklődik, méltó arra, hogy megálljunk, hogy beavassam őket. A napokban éppen ez történt.

Szilléry Éva

PÁLYÁZAT

BUDAVÁRI
ÖNKORMÁNYZAT

Társasházi energetikai korszerűsítési pályázat társasházak és lakásszövetkezetek részére

- hőszigetelés
- nyílászárók cseréje
- fűtésrendszer cseréje, korszerűsítése

A támogatás mértéke az energetikai korszerűsítés összköltségének maximum 50 százaléka, de legfeljebb 8 millió forint. Vissza nem térítendő pénzügyi támogatás utófinanszírozás formájában. A támogatásra elkezdett, de átadás-átvétellel le nem zárt kivitelezési projektekkel is lehet pályázni.

A pályázat keretösszege: 400 millió Ft

Ha a beruházás meghaladja az 5 millió forintot, 3 kivitelezői árajánlat beszerzése szükséges.

Határidő: május 14.

Elbírálás tervezett határideje: 2026. szeptember 16.

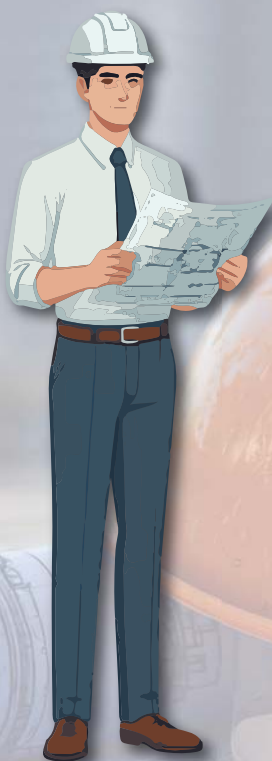
Épületfelújítási pályázat társasházak és lakásszövetkezetek részére

- városképi szempontból indokolt felújítások
- épületszerkezetek megerősítései
- támfal, kerítés megerősítése, felújítása
- személyfelvonó felújítása, új létesítése
- elavult közművezetékek és közműhálózatok felújítása
- szigetelési problémák megoldása
- udvari homlokzat, kapualj, kapubejáró, lépcsőház, függőfolyosó, tűzfal, kémény-felújítás
- antigraffiti bevonat készítése épületen, kerítésen, támfalon
- életveszély elhárítását szolgáló felújítások, amelyek szakvélemény alapján a tartószerkezetek károsodását érintik (pl. függőfolyosók, földemek, pillérek megerősítése), közműcég által kötelezően előírt felújítás

A támogatás összege a felújítási összköltség maximum 50 százaléka, de legfeljebb 8 millió forint. Vissza nem térítendő támogatás utófinanszírozás formájában. A támogatásra elkezdett, de átadás-átvétellel le nem zárt kivitelezési projektekkel is lehet pályázni. A támogatási összeg függ a beérkezett pályázatok számától, valamint az elvégezni kívánt munkálatok szükségességétől és hasznosságától.

Határidő: május 14.

Információ:

Brunecker Éva pályázatkezelő – brunecker.eva@budavar.hu, 06-20/384-3706,

Gyulay Mária támogatási és pályázati referens – gyulay.maria@budavar.hu, 06-1/458-3006, 06-20/ 212-8349

Színt hoz a Kolorit

Megállítja-e a ma emberét egy kortárs képzőművészetnek szentelt szellemi tér? – ez a kérdése és egyben küldetése a nemrég a Krisztinavárosban nyílt Kolorit Galériának, amely Atlasz Gábor festőművész képeiből nyitotta meg második tárlatát.

Halász Györgyi galériavezető spontán ötlettől vezérelve döntött a képtár-működtetés mellett. Két hónapja a Kis-Kép Galéria helyén nyitotta meg a Kolorit Galériát. Első kiállítása alkalmával összefogott a szomszédos Tér-Kép Galériával, ahol a Zimányi-gyűjtemény néhány organikus absztrakt festményét mutatták be, a Kolorit pedig ebből a kollekciónál analóg fotókon művészportrékat állított ki. Korábban vásárlóként járt a Kis-Kép Galériában, és ahogy a Várnegyednek elmondta: múlt nyáron talált rá a feladatra, amikor a korábbi tulajdonos felszámolta az elsősorban üvegművészettel foglalkozó egyterű, mintegy harminc négyzetméteres kiállítóhelyet. A Kolorit elnevezés egyébként a műtárgyak színvilágából, hangulatából, vagyis koloritjából fakad.

„Amikor idejöttem, megkerestem a Tabán Mozit, a Tér-kép Galériát, mert szeretnék hinni abban, hogy ha van

Fotó: Tóth Tibor

összefogás a környékbeli kulturális intézmények között, az egymás munkáját fogja erősíteni. Úgy éreztem, azt a fonalat, amit Ágnes letett, nekem kell felvenni” – állapította meg Halász Györgyi, akinek most két szálon fut az élete: továbbra is építészként dolgozik és emellett a kortárs képzőművészet elkötelezettjeként kiállítási koncepciókkal támogatja a jelenkori művészeket.

Nem tartja magát kurátornak, de mint mondja, a válogatásokban benne lesz a személye, mégis elsősorban művészközpontú kiállításokat fog létrehozni. Tervei szerint az ide látogatók nemcsak festőművészekkel, hanem iparművészekkel is találkozhatnak majd, köztük kerámiasoknak, illetve textil- és üvegművészeknek is nyílik majd tárlatuk a Koloritban.

A mostani kiállítás műveit – ami Fényzuhatag címmel nyílt meg – Atlasz Gábor festőművésszel közösen válogatták. „Atlasz Gábor pont azokkal a kérdésekkel foglalkozik, ami a Kolorit Galéria küldetése szempontjából is kérdéses lehet, vagyis, hogy a mai ember a rohanó világban szakít-e időt arra, hogy a művészetben átlényegüljön. Atlasz Gábor szerint a 21. századi ember az optimális tempóját öngyilkos módon felrúgja, és majd elválik, hogy az anyagi vagy a szellemi érték fontosabb-e a ma embere számára? Éppen ezek ennek a helynek és az ilyenfajta szellemi tereknek a kérdései.”

Atlasz Gábor után Szabó Franciska, majd Osgyányi Sára festőművészek, valamint Varga Dóra képzőművész állítanak ki a Koloritban. Itt a jövőben tárlatvezetésekre és személyes, művészetbe beavatkozó találkozásokra is számíthatunk.

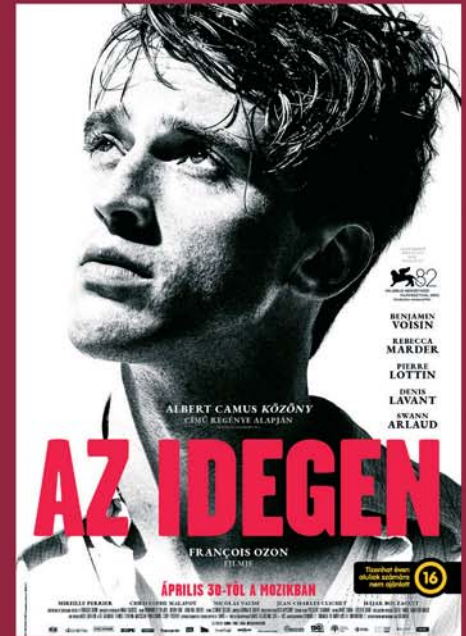
Szilléry Éva

Tabán°mozi

VÁRHATÓ FILMEK A TABÁN MOZIBAN:

HELYÁR: 3200 FT | KEDVEZMÉNYES JEGY: DIÁK, 60 ÉV FELETT 2400 FT |
KEDVEZMÉNYES NAP - HÉTFŐ: 2350 FT | AJÁNDÉKJEGY 3400 FT
tabanartmozi.hu | facebook.com/tabanartmozi | I. Krisztina körút 87-89.

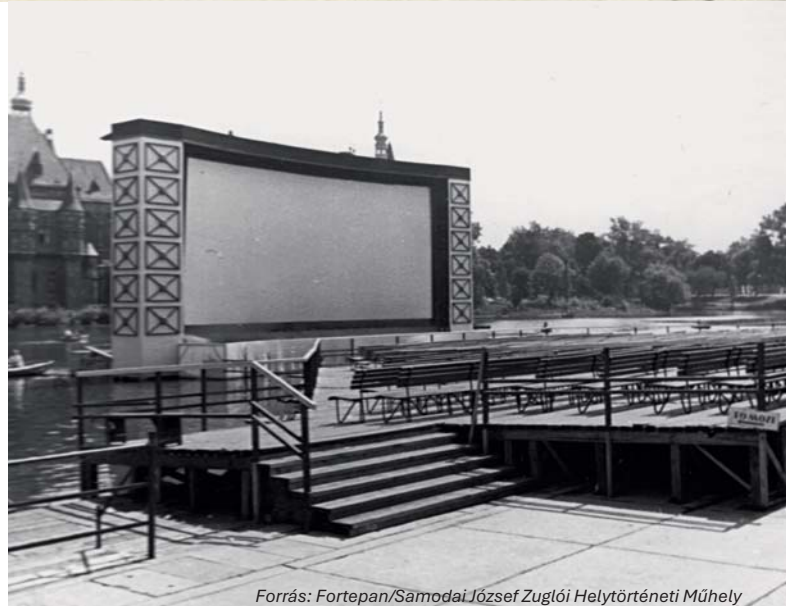
Forrás: egykor.hu

Hova tűntek a budapesti kertmozik?

Budapesten az első mozik megnyitását nem sokkal később követték a kertmozik is, amelyek lehetőséget adtak arra, hogy a szabadtéren, a csillagos ég alatt merüljenek el a nézők a filmek történeteiben. Ahogy a színház is eredetileg szabadtéri műfaj volt, mielőtt a kőszínházak átvették a helyét, úgy az 1920-as évektől kezdődően a filmszínházakkal együtt a kertmozik is egyre népszerűbbekké váltak, és egyre több szabadtéri, nagyvászonnal ellátott nézőtér épült.

A század közepére megannyi helyen nyíltak kertmozik, köztük a Városligeti tó partján, a Margitszigeten és a Bem rakparton is. Utóbbin 1954 nyarán nyitották meg a Budai Kertmozit, amely egészen a '90-es évek végéig működött. Akkoriban a szabadtéri filmnézés olcsó és közkedvelt szórakozásnak számított, hiszen a kánikulában szívesebben töltötték az emberek a szabadban a nyári estéket, mint a fülledt mozitermekben. A Budai Kertmozit lakóházak fogták közre, ezért a lakók sokszor panaszkodtak a kéretlen esti műsor miatt. Viszont aki közülük akarta, akár az erkélyéről is megtekinthette az épp vetített filmet.

A kertmozik többségében a padokat idővel felváltották a műanyag székek, és ha valaki szükségét érezte, hogy nagyobb kényelemben ülhesse végig a másfél-két órás vetítést, plusz pénzért párnát is lehetett kölcsönözni. A rendszerváltás után azonban elkezdtek eltűnedezni a kertmozik, mivel a légkondicionált, profi hangrendszerrel felszerelt plázamozik már kellemesebb időtöltést tudtak kínálni, mint a hőséggel és szúnyogokkal együtt járó szabadtéri filmezés.

Forrás: Fortepan/Samodai József Zuglói Helytörténeti Műhely

A Népszabadság 2000-ben már múlt időben írt a budapesti szabadtéri mozikról: „a Csepeli szabadidőpark premier előtti filmeket játszott. A sorok szélén terített asztalokkal várták a vendégeket, a film alatt a felszolgálat zavartalanul folyt. A Budai kertmozi a betonhodályokkal szemben barátságos méretű volt, hangulatos helyen, jó közlekedéssel. Mivel lakóházak fogták közre, a gépésznek le kellett vennie a hangot az esti vetítéseken. Valamennyi közül a legnagyobb a Margit-szigeti kertmozi volt.”

A Covid-járvány idején működőképes ötletnek tűnt, hogy feltámasszák a szabadtéri filmvetítés gyakorlatát, viszont a korábbi profitorientált megközelítés helyett ez ma inkább kultúrmisszióknak tekinthető. A Tabán mozi is üzemeltető Budapest Film az önkormányzatokkal és egyéb üzemeltetőkkel együttműködve nyaranta biztosít ingyenes kertmozi vetítéseket az érdeklődőknek. Ahogy az előző években is, idén is lesznek vetítések a Bikás parkban augusztusban. A pontos filmkínálatra nyárig még feltehetőleg várni kell, de legyen romantikus film, vígjáték vagy akció, érdemes átélni a szabadtéri filmnézés élményét.

(x)

Óvodai nyílt napok

Szeretettel hívjuk és várjuk a leendő óvodások szüleit a Brunszvik Teréz Budavári Óvodák tavaszi nyílt napjaira! A részvétel előzetes regisztrációhoz kötött.

HELYSZÍNEK ÉS IDŐPONTOK:

Lovas úti telephely (Lovas út 3.)

április 13., hétfő, 16.30–17.30

április 14., kedd, 16.30–17.30

Dísz téri telephely (Dísz tér 3.)

április 14., kedd, 10.30–11.30

április 15., szerda, 16.30–17.30

Nyárs utcai telephely (Nyárs u. 2-4.)

április 15., szerda, 10.30–11.30 és 16.30–17.30

április 16., csütörtök, 10.30–11.30

Tigris utcai telephely (Tigris u. 58-60.)

április 16., csütörtök, 16.30–17.30

április 17., péntek, 10.30–11.30

Toldy Ferenc utcai telephely (Toldy Ferenc u. 66.)

április 21., kedd, 10.30–11.30 és 16.30–17.30

Mészáros utcai telephely (Mészáros u. 56/b.)

április 22., szerda, 10.30–11.30 és 16.30–17.30

Iskola utcai telephely (Iskola u. 44.)

április 27., hétfő, 16.30–17.30

április 28., kedd, 11.00–12.00 és 16.30–17.30

Kérjük, hogy elsősorban azok a családok regisztráljanak, akiknek gyermekei még nem jártak az adott intézménybe, annak érdekében, hogy minél több érdeklődő számára biztosítható legyen a részvétel lehetősége.

NYÍLT NAPOK
a Budavári Önkormányzat
Egyesített Bölcsőde telephelyein

Vezető Bölcsőde (Iskola u.): 2026.04.14. és 05.12.
keresztes.erzsebet@budavari-bolcsodek.hu

I sz. Telephely (Tigris u.): 2026.04.15. és 05.13.
tigris@budavari-bolcsodek.hu

II. sz. Telephely (Lovas út): 2026.04.16. és 05.14.
lovas@budavari-bolcsodek.hu

Mini Bölcsődék (Dezső u.): 2026.04.20. és 05.18.
dezso@budavari-bolcsodek.hu

A Nyílt Napra minden bölcsődénkben 16.30 és 18.00 óra között várjuk az érdeklődő szülőket!

Regisztráció a fenti e-mail címeken!

06-20/777-1300

BUDAVÁRI KÖZTISZTASÁGI FORRÓDRÓT

GYORS MEGOLDÁS EGY TISZTÁBB KERÜLETÉRT!

A bejelentéseket a Budavári Városüzemeltetési Kft. kezeli, és rövid határidőn belül gondoskodik a szükséges intézkedésekről. Ha problémát tapasztal, jelezze!

PROBLÉMÁT ÉSZLELT A KÖZTERÜLETEN? MOSTANTÓL EGY HÍVÁS VAGY ÜZENET IS ELÉG!

- Illegális hulladék
- Graffiti
- Megrongált utcabútor
- Egyéb rendellenesség

Folyamatosan elérhető
Bejelentés akár fotóval is:
SMS • iMessage • Viber • WhatsApp

TEGYÜNK EGYÜTT A TISZTÁBB, RENDEZETTEBB BUDAVÁRÉRT!

BUDAVÁRI ÖNKORMÁNYZAT

A Tabán kapuja

Ha végigsétálunk a Döbrentei utcán, nehéz elképzelni, hogy egykor itt nem a forgalom zaja, hanem a macskaköveken zötyögő konflisok és a szomszédos korcsmákból kiszűrődő cigányzene adta az alaphangot. Ez az utca volt a Tabán „főútja”, ahol a filléres konyhák sűrű gőze keveredett a patikák tiszta illatával.

Saly Noémi várostörténész Micsoda népek... című munkája a 8. szám alatt álló épület mélyére és múltjába ás. A neoreneszánsz bérpalotát Hauszmann Alajos tervezte Kégl György lányai, Paula és Gabriella számára, és 1893-ra készült el. Már megépültét is egy pikantéria adta, Kégl ugyanis lelkiismereti okokból bízta meg Hauszmannat a ház megtervezésével, egy vadászbalesetben ugyanis korábban véletlenül kilőtte az építész metszőfogát.

A házba nősült be Zichy István, aki 1934 és 1944 között a Magyar Nemzeti Múzeum igazgatója volt. Egy hölgyet az utcán meglátva így kiáltott fel: ott a feleségem! A nő is férjnél volt, de Zichy lepapírozta a dupla válást, így beköltözhetett a házba. Az épületnek volt lakója menekült orosz nagyhercegnő, likörgyáros, hadmérnök, de itt székelt az 1920-as évek elején az orosz Romanov-ház restaurációját sürgető Fehér Légió is.

Ha a Döbrentei utcán járunk, nem mehetünk el a „tabáni remete”, Virág Benedek emléke mellett sem. Bár az 1752 (más források szerint 1754) és 1830 között élt pálos szerzetes háza a közeli Apród utcában állt, mindennapjai Döbrentei utca és a környező templomkert köré fonódtak. Ő volt az, akihez még Kazinczy, Vörösmarty vagy Kisfaludy is elzárándokolt, ha bölcs szóra vágyott. Az utca lakói tisztelték az öreg poétát, aki szinte egygé vált a városrésszel. Virág Benedek alakja jelképezi azt az intellektuális mélységet, ami a Tabánt többé tette egy egyszerű szegénynegyednél. A nevét viselő házban lelt a minap otthonra a Márai Sándor életét bemutató emlékkiállítás is.

Az utca déli végén egykor Paulovics Ferdinánd apró kocsmája állt, aminek a helyén 1903-ra Geiszt Gyula gyertyagyáros és sertésstenyésztő megbízásából bérpalota épült. Ahogy azt Jarmik Levente filmrendező, történész a Falanszter blogján írta: e sarki épületben nyitja „1904-ben Rapszky Zsigmond az Erzsébet-hídról elnevezett kávéházát, amit csekélyke forgalma miatt 1909-ben kénytelen volt lecserélni egy Ferenc körüti kávézó bérletjogára. A Döbrentei tér 6. szám alatti kereskedelmi egység ekkor került a kispénzű egyetemisták nagylelkű jótevőjének, Pulyai Gábornak a kezére. A diákság ételmezési támogatásába hamarosan belerokkanó Pulyait 1916-ban váltotta székében a csiptetős, kecskeszakállas Márk Károly – a gasztronómia nemzetközi nagymestere –, aki a vörhenyes fejű Ferenc és a kellemes modorú Károly nevű pincérekkel közösen rögvest irodalmi szalont varázsoltak a hatalmas ezüsttükreiről is nevezetes kávéházból.”

Persze ma már azt is sokan megkérdezhetik, jó, de kiről kapta az utca a nevét? Ki volt Döbrentei Gábor? Polihisztor, író és a Magyar Akadémia első főtítkára. Nem utolsósorban pedig nyelvújítóként tiszteljük a 65 éves korában 1851-ben elhunyt Döbrenteit, aki olyan szavainkat alkotta meg, mint az illem, a dallam, a történelem vagy a műveltség.

Körtvélyesi Csörsz

Forrás: Fortepan/Budapest Főváros Levéltára/Városrendezési és Építészeti Osztálya

Mátyás mérnöki csodája

Mire lehetett elég napi 110 köbméter víz a budai Várban?

Jó ötszáz éve három közeli forrásból látták el hideg vízzel a Várnegyedet. A csővezeték-rendszer kiépítése Hunyadi Mátyás reneszánsz uralkodói imázsát nagy mértékben erősítette. A konstrukció időtállóságát mutatja, hogy a források ma is jelentősebb mennyiségű vizet szolgáltatnak, a nyomvonal részei pedig most is azonosíthatóak, mi több, használatban lehetnének. A témát kutató Bittsánszky Ádámmal a budai Vár Mátyás-kori vízellátásáról és díszkútjairól beszélgettünk.

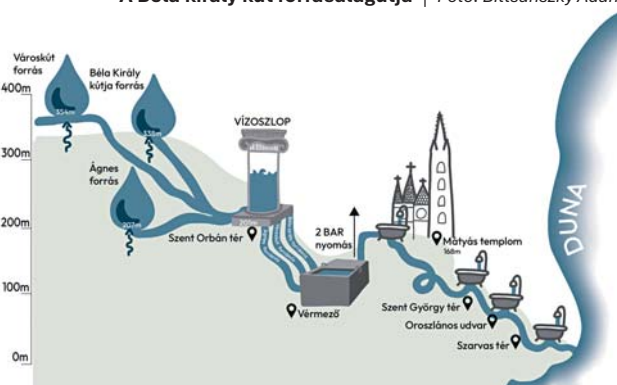
A vízellátás mindig is kritikus kérdés volt az emberi történelem során. Ebben állt az ókori rómaiak sikere is, vízvezetékeik sok helyen ma is állnak Óbudától Tunéziáig. Közhelyszámba megy, hogy a középkori európai városok vízellátása finoman szólva is hagyott némi kívánnivalót maga után. Mindezek fényében különösen érdekes például a budai Vár korabeli vízellátásnak kérdése.

Garády Sándor, Zolnay László és Kubinyi András nyomán Bittsánszky Ádám vízjogász immár tíz éve kutatja, hogy milyen lehetett a Várnegyed vízellátása Hunyadi Mátyás uralkodása (1458-1490) idején. Legutóbb a Planet Expo elnevezésű fenntarthatósági kiállításon – egy, az eseményen debütáló filmmel illusztrálva – mutatta be kutatásait összefoglaló könyvét, ismertetve, hogyan működhetett a korabeli vízellátó csővezeték rendszer. A budai Vár vízellátását a Szabadság-hegy három közeli – a várhegytől 5 kilométeren belül található – forrásból oldották meg. A Béla király-, a Városkút-, valamint Ágnes-források nagyjából 40-185 méterrel magasabban fekszenek a Vár legmagasabb pontjánál – a tengerszint felett 168,4 méteren lévő Szentháromság térnél. A három forrásból érkező vizet cserép és ólomcső vezetékeken át a közlekedőedények törvénye alapján vitték fel a Várba. A nyomvonalon haladva a vizet a mai Szent Orbán téren található, 201 méteren fekvő tározóban megállították. Ezt egyébként ma is várí tározónak nevezik. Itt a vízszlop – a zárt csőrendszerben – akkora nyomást hozott létre, hogy a hideg forrásvizet a Vérmezőn létesített tározóból könnyedén felemelte a Szentháromság térig.

Bittsánszky Ádám a BME Építőmérnöki Karának Általános és Felsőgeodézia Tanszékével – Takács Bence egyetemi docens vezetésével és Hrutka Bence Péter, valamint Nagy Nándor Antal egyetemi hallgatókkal – közösen a korábbi régészeti megfigyelések alapján újramérték és elkészítették a vezetékrendszer nyomvonalának ábráját. E kutatásból kiderült, hogy a magassági pontok nem változtak, a közlekedőedények elvének

A Béla király kút forrásalagútja | Fotó: Bittsánszky Ádám

Így használták ki a fizika törvényeit Mátyás mérnökei

működéséhez szükséges lejtés továbbra is biztosított; illetve, hogy a forrásvíz-vezeték csak közterületet érint. A Budapesti Műszaki és Gazdaságtudományi Egyetem Vízépítési és Vízgazdálkodási Tanszékének munkatársaival – Hajnal Géza vízépítő mérnökkel és Rehák András környezetkutatóval – megnézték a források mai

Forrás: Bittsánszky Ádám

Fotó: Rényi Erna

vízhozamait is. Méréseik egyrészt bizonyították, hogy a források az elmúlt 540 évben nem apadtak el, sőt nagy vízhozammal rendelkeznek. A három történelmi vízforrás együtt átlagosan manapság is napi 110 köbméter vizet juttathatna fel a Várba.

Kifejezetten izgalmas, ahogy a korabeli források és a mai adatok összecsendenek. Az ismert török utazó, földrajzi író, Evlija Cselebi az 1660-as években arról írt, hogy az akkor már 120 éve az oszmánok által igazgatott budai Várban 75 kút – feltehetően folyamatosan vizet adó csobogó – működik. Bittsánszky Ádámék modern mérései szerint 72 hideg forrásvízzel működő csobogó lehetne ma is ugyanitt.

Érdekes kérdés, hogy vajon napi 110 köbméter víz az hány ember szükségleteit fedezhette? Az amerikai Arizonai Állami Egyetem kutatója, Larry Mays szerkesztette 2010-es tanulmánykötet szerint a vízben szegény ókori társadalmakban egy fő vízfelhasználása napi 10-20 liter lehetett, de az átlag napi 20-50 liter között mozoghatott. A korabeli Buda lakosságát 12-15 ezer főre becsülik. Ebből a várfalakon belül 4-5000 fő élhetett. Ezek alapján a két érték igen közel áll egymáshoz, napi 20 liter esetén 5500, napi 30 literrel számolva 3600, míg 50 literrel kalkulálva 2200 főt volt képes ellátni ez a mennyiség. Összehasonlításképp érdemes megemlíteni, hogy az ókori Róma fénykorában a közel egymilliós város vízfelhasználása mindennel együtt elérte a napi 550 ezer köbmétert.

A vízellátás Mátyás-kori technikai bravúrja mellett Bittsánszky Ádám kutatásai az erőskezű magyar uralkodó reprezentációjára, a Várban álló egykori reneszánsz kutak – így a Múzsák kútja vagy a Pallas Athéné csorgókút – esztétikumára is felhívják a figyelmet.

A Múzsák kútja már méreteiben is lélegzetelállító: magassága elérhette a 6 métert, a középső kúttól átmérője 1,8, míg az alsó medence átmérője 4 méter is lehetett. A műalkotás ábrázolására Györkös Attila bukkant rá egy francia herold, Pierre Choque úti beszámolójának Londonban őrzött példányában. A francia szerző II. Ulászló magyar király (ur. 1490-1516) jegyesének, Candelei Annának a kíséretében járt Budán, és többek között arról írt: „...a vár egyik udvarának szökőkútjából hat csövön keresztül folyt a bor egész nap”.

Figyelembe véve a budai Vár turisztikai hasznosítását, e reneszánsz vízrendszer és kutak bemutatása, újjáépítése tovább emelné a hely vonzerejét. Mára már elkészíthető és kiállítható lenne az a makett, ami bemutatja a Szabadság-hegy és a budai Vár közötti Mátyás kori forrásvízvezeték-rendszert és a Vár reneszánsz kori szökőkútjait, csobogóit, ami egy további különleges látványosság lehetne. Hosszú távú lehetőség az is, hogy a hideg forrásvizek medencékben, csobogókban, szökőkutakban ismételtelen megjelenjenek a budai Vár területén.

A hideg forrásvizek közterületekre juttatása csökkenthetné a vár közterületeinek nyári hősziget-hatását, és a jelenleg csatornába elfolyó hideg forrásvizeknek ismét a Várnegyedbe vezetése elősegíthetné az itteni zöldterületek fenntartását, növelését is. Így egy jelenleg nem használt természeti kincset, a csatornába elfolyó hideg forrásvizek hasznosulnának. Ráadásul a víz csupán a gravitációs erő segítségével, külső energia nélkül juthatna fel ismét a Várba, megújuló erőforrásként a fenntartható városfejlesztés elve szerint.

Balogh Roland

Fotó: Rényi Erna

Helyi ízek, nemcsak helyieknek

Gulyás, szalontüdő és ami mögötte van – a Vigadó Étterem és Sörözőben jártunk

Nem egyszer esett már meg, hogy a Várnegyedben járva külföldi turisták kértek tancsot tőlem, hogy ajánljak nekik magyar specialitásokat kínáló éttermet. S bevallom, évek óta egyre nehezebb olyan vendéglőt mutatni, ahol az ember megkapja azt az ízvilágot és hangulatot, amire azt mondhatjuk, na, ez az igazi magyaros miliő. Szerencsére azért akad még ilyen hely, az egyik közülük a Vigadó Étterem és Söröző.

A Batthyány tér környéke az elmúlt években kis gasztronómiai gócponttá vált, számos, különböző típusú vendéglátóipari egység működik itt egymás mellett, amelyeknek mind-mind megvan a maguk specialitása. A régi idők kiskocsmás, kockás terítés vendéglőinek hangulatát idéző Vigadó évtizedek óta családi vállalkozásként üzemel. Korábban volt cukrászda, presszó, majd étterem. Sokáig Racsics Tamás vitte a boltot – aki előtte egy kis virágos bódét üzemeltetett az étterem mellett. Az ő helyét a koronavírus-járvány idején 2020-ban vette át a lánya, Dóra, és férje, Fekecs Dávid. Mindketten tősgyökeres budaváriak, a kerületben élnek és gyermekeiknek is itt választottak óvodát és iskolát. Az alkalmazottak között is van kerületi, így a hely minden szempontból lokálpatriótának számít.

A vendéglő kínálata egyértelműen a magyar gasztronómia zászlóshajóira épít – gulyásleves, tyúkhúsleves,

paprikás csirke, harcsapaprikás, cigánypecsenye –, de olyan kulináris klasszikus is megtalálható az étlapon, mint a pacalpörkölt vagy a szalontüdő. Ahogy azt Dóra és Dávid elmondták, a tradíciók megőrzése mellett az elmúlt években pici csavart is adtak egy-egy fogáshoz. A karfiolkrémleves édesköménnyel és májgombóccal készül, a szalontüdőhöz burgonyafánk a köret, a borjúpaprikás kapos-juhtúrós házi nudlival érkezik. Az étlap negyedévente változik, s mindig az évszaknak megfelelő szezonális fogások adják a repertoárt. Van, ami annyira népszerű, hogy szezonálisból állandó fogássá avanszál. „Friss és jó alapanyagokból készítjük az ételeket, egyáltalán nem használunk mirelit dolgokat; ugyanakkor számunkra az is fontos, hogy az ételek ár-érték aránya is kedvező legyen” – avat be a logisztikába Dávid.

Manapság már megszoktuk, hogy egy hely vagy kocma vagy étterem. A Vigadó ugyanakkor a kettő egyben, attól függ, ki mit akar és melyik helyiségbe ül le. Ez adja a vendéglő igazi nosztalgiafaktorát. A Vigadó ismert és kedvelt a helyiek körében, akad aki hosszú évek óta, akár egyedül is lejár. Ez volt a kedvenc helye például a magyar haiku egyik leghíresebb mesterének, Fodor Ákosnak, akinek kis emléktáblája van az egykori kedvenc asztala felett. A kerületiek egyébként tíz százalékos kedvezménnyel fogyaszthatnak.

A betérők többségét azonban ma már a külföldi turisták adják. Korábban a hely adta magát, de a digitalizáció az éttermek promócióját is átalakította. Ezért van például TikTok-fiókja is a Vigadónak, és a honlapon is felhasználóbarátabbá tették az asztalfoglalás menetét. A legtöbben a Google vagy a TripAdvisor nyomán találnak

a helyre. „Vannak olyan külföldi vendégeink, akik akár egymás után több nap is eljönnek hozzánk. Sőt, olyan külföldi is akad, aki visszatérő vendégként mindig betér hozzánk, ha Budapestre látogat” – mesélte Dóra. Beszélgetésünkre egyébként közvetlenül nyitás előtt kerítettünk sort, és tessék, be is toppant egy hatfős külföldi társaság. Rutinosnak tűntek, rögtön a belső terembe kérték magukat, és biztos nem egy italra ültek be.

A hely két irányban erősítene. Egyrészt, szeretnék még inkább bevonni a helyieket, többek között olyan rendezvényekkel – például osztálytalálkozókkal –, amelynek résztvevői kötődnek a környékhez vagy akár az étteremhez. Másrészt cél az is, hogy még több külföldi kóstoljon bele a helyi, magyar ízekbe, lásd hortobágyi Vigadó módra, ami nem más, mint borjúhússal töltött palacsinta paprikás mártással és kaporos-juhtúrós tejföllel.

Balogh Roland

Fotók: Rényi Erna

A klub missziója a szájharmonika népszerűsítése

Fotó: Erdei Mihály

Örömenéléssé alakuló klubkoncert várható Pribojszki Mátyás szájharmonika-művész legközelebbi estjén a Virág Benedek Házban április 24-én. A Várnegyed megkeresésére a művész az estek bensőségeit hangsúlyozta, és a hangszer körüli téves beidegződésekről, illetve annak népszerűsítéséről is beszélt.

„Sokan a blues zenéhez kötik a szájharmonikát, elfeledkezve annak műfaji sokszínűségéről. Mert szinte minden műfajban – legyen az könnyűzene, klasszikus zenei darab, vagy akár a folklór – megszólal ez a hangszer. A klubokkal az is a célunk, hogy felülírjuk a rosszul beidegződött érzéseket. Magyarországon a második világháború után komoly hagyománya volt a szájharmonikának: revüesteken, három-négy tagú zenei formációkban lehetett hallani” – mondta a zenész. Hozzátette, hogy a cseh, az osztrák, a lengyel és az ír népzeneben is jelen van, Franciaországban a tangóharmonika mellett a szájharmonika a legdominánsabb.

Korábban a Bem Rockparton zajlottak a bensőséges hangulatú estek, annak megszűnése után a Döbrentei utcai Virág Benedek Házban találtak otthonra. Ezekon a koncerteken rendszeresen számos hobbista, amatőr, félamatőr és profi szájharmonikás jelenik meg, a program fénypontja a közös örömenélés a színpadon. Az április 24-én tartandó koncert sztárfellépője Horváth Ákos énekes, gitáros lesz.

Szilléry

Gyűrű ügyében a nő dönt

Négy éve működik a kis ékszerüzlet a Pauler utcában

A biciklis tematika Lant Gábor védjegye | Fotók: Tóth Tibor

Kisgyerekkora óta érdekelte a rajzolás, a szobrászkodás, de nemcsak érdekelte, hanem ügyes is volt ezekben, és mindig valami bütyköléssel volt elfoglalva. Szülei is látták, hogy valami kézműves mesterség jól állna neki. Aztán édesapja döntött arról, hogy ebből a gyerekből bizony ötvös lesz: egy katonatársa oktató volt az Iparművészeti Főiskolán, őt kereste meg azazal, mit javasol. Így Gábor az általános iskola után 1986-ban az Állami Pénzverő tanműhelyében találta magát. Itt végzett ötvös-aranyművesként, itt is kezdte a pályát tanulmányi szerződéssel, majd következett a katonaság.

Miután leszerelt, már egy új világ várta, Pesterzsébeten egy magán ékszerboltban kezdte a pályát. Saját céget 1995-ben alapított, akkor a bér munka érte meg, hát ékszerboltok számára gyártott tárgyakat. 1999-ben Szentendrén próbált először szerencsét saját üzlettel. Akkor találta ki a titokzatosan hangzó Elaente cégnevet is, amely nem más, mint családnevének kibetűzése. Krisztinavárosi üzletét 2022-ben nyitotta. Mint mondja, ebben a szakmában nem lehet hagyományos értelemben visszatérő vendégről beszélni, mert az egyedi ékszerért nem úgy ugrunk le, mint kifliért.

A vevők és a környék

„Ha valaki élelmiszerboltot nyit, és hat hónap alatt nem látszik, hogy működőképes, akkor azt érdemes átgondolni. Ebben a szakmában viszont ennyi idő nagyon-nagyon kevés, a visszatérő vendégre éveket kell várni...”

De úgy érzem, könnyen kapcsolatot tudok teremteni az emberekkel, kedvelnek, és visszajárnak.”

A helyszínválasztásra sincs panasa Gábornak, de elárulta, hogy azért van személyes indíték is mögötte. Kiskamasz korában a II. kerületből járt át Pestre az ötvösisiskolába, majd a Népligetnél az (egykori) pénzverdébe. Hazafelé gyakran bebarangolták a Naphegyet, a Tabánt, a Várat, ezért hozzáért a környék. Azt mondja, ha megint helyiséget kellene keresnie, újra itt telepedne meg.

Mi újság a piacon?

Az ékszergyártásban is léteznek természetesen nagyvállalatok, és így tömegtermelés is, de Gábor maradt a kaptafánál, ha lehet így fogalmazni, tehát minden nap beül a pult mögötti műhelysarokba, és az éppen soron lévő megrendelésen dolgozik. Egy kis ékszerkészítőnek nem kell követnie a trendeket, az igényekre így is rá lehet jönni, mert maguk a vevők mondják el.

„A saját ötlettel érkező vevő fejből úgy kell kiszedni az információt, hogy aztán az ékszer legjobban hasonlítson az elképzeléséhez. Vagyis minél pontosabb instrukciók mentén kell munkához fogni, mert ebben a szakmában a termék utólagos átszabása igencsak költ-

séges” – avat be minket a költséghatékonyság alapjaiba. A pultban persze találunk sokmindent a konzumer vonalból is, köves gyűrűket, medálokat. De amit Gábor egyedi védjegyként mutat meg, az a kerékpáros vonal. Aki ennek a sportnak a szerelmese, akár egy apró ezüst biciklit is a nyakába akaszthat. „Volt rá elképzelésem, hogy az összes sportág számára készítek ékszert, de erre sosincs idő” – mutat rá ezzel arra, hogy mindennap várja a munkapad, mindig készül valami a kezei között.

Na de mikor jön el az elkerülhetetlen találkozás az ékszerésszel az egyszeri vevő részéről? Természetesen, ha eljegyzésre, esküvőre kerül a sor. Mint Gábor mondja, a karikagyűrű esetében százból 97 esetben a nő dönti el, hogy milyen legyen, ezt hosszú évek megfigyeléseiből szűrte le. De évente egyszer az is előfordul, hogy valaki azzal ront be, hogy most, azonnal kell a karikagyűrű. – Ilyenkor elcsodálkozom, hogy vajon azért kell, nehogy hirtelen nemet mondjon a másik? De hát nálam nincs minden formából minden méret... Így aztán ezek a vevők továbbállnak.

Mi lapul a fiók alján?

A beszélgetés egy pontján elkerülhetetlenül az arany egékbe szökött árára terelődött a szó. Ez természetesen a vevők pénztárcáját közvetlenül érintő tényező, így aztán a megrendelők eljegyzési vagy karikagyűrű vásárlása

idején egyre több, otthonról hozott arany-alapanyagot tesznek a mester asztalára. „Csak tavaly 65 százalékkal emelkedett az arany ára. Egy átlagos karikagyűrű-pár ára most már tényleg az elviselhetetlen tartományba kúszott.” – és itt egy hat számjegyű összeget említ Gábor, amely a félmillió forinthez áll közel, de felülről.

„Ilyenkor mindig elmondom, hogy mi teljesen zöldek vagyunk, mivel az arany szinte teljes mértékben anyagvesztés nélkül felhasználható... Tessék hazamenni, kérni a nagymamától régi láncot, gyűrűt, csecsebecsét, hogy támogassa meg a fiatalokat. És ilyenkor olyan mennyiségű arany szokott előkerülni, hogy sokszor még a munkadíjat is fedezi!” – mondja derülten.

A nemesfém drágulása persze kényszerlépésekre készítette az ékszerészeket is, így előtérbe kerültek a helyettesítő fémek, úgy mint a titán, a nemesacél. „Én ezekkel nem foglalkozom, nemcsak azért, mert nem tartom méltónak a kézműves szakmához, de az ebből készült ékszerek mégiscsak ipari termékek. Aki erre vágyik, vegye meg készen” – mondja ki a verdiktet Gábor. Sajnos az áremelkedés azt is magával hozta, hogy egy kisebb ezüstitlanc javítási költsége közelíti az új árát, így nem mindig érdemes őrizgetni a láncot, ilyenkor megfontolható egy új megvásárlása. Akárhogy is, egy ékszer örök, de legalábbis generációkat összekötő darab, még akkor is, ha új formában kel életre.

Kuthi Áron

BUDAVÁRI
ÖNKORMÁNYZAT

PÁLYÁZAT

Kertszépítés és zöldhomlokzat-létesítés támogatása

Belső udvarok, kertek zöldítése, minőségi ökológiai fejlesztések (virágültetés és fák, cserjék telepítése, őshonos, hazai növényfajok alkalmazása, beporzóbarát kialakítás, vízmegtartó módszerek alkalmazása, vegyszermentes tápanyag-gazdálkodás és növényvédelem, biodiverz ágyások létesítése, biodiverzitást növelő megoldások, kerti zöldhulladék helyben komposztálása és visszaforgatása), környezettudatossági szempontú eszközbeszerzések (komposztáló, esővízgyűjtő), zöldhomlokzatok létesítése.

A pályázat keretösszege: 10 millió Ft
Határidő: október 15.
Pályázati kiírás, tájékoztató:

Kerékpáros közlekedéshez nyújtott támogatás

Elnyerhető támogatás mértéke:
hagyományos kerékpár vásárlása esetén 100 000 Ft, elektromos kerékpár (kizárólag pedelec) esetén 200 000 Ft.

Támogatás formája:
vissza nem térítendő támogatás utófinanszírozás formájában. A támogatás 50%-os intenzitású, a kerékpár számlával igazolt árának maximum az 50%-a.

Pályázók köre:
I. kerületben életvitelszerűen élő 14-23 év közötti korosztály

A pályázat keretösszege: 5 millió Ft
Határidő: augusztus 31.
Pályázati kiírás, feltételek, tájékoztató:

Információ: Mészáros Róbert József
meszaros.robert@budavar.hu
06-1/458-3046, 06-20/408-6573

Ne halogassuk a szűrővizsgálatot!

Szülész-nőgyógyászként és gyermeknőgyógyászként nap mint nap tapasztalom, hogy sok páciens csak akkor látogat el hozzám, amikor már probléma jelentkezik. Pedig ma már a szűrővizsgálatok olyan széles palettája áll rendelkezésre, amely nem csupán a kialakult betegségek diagnosztikájában játszik kulcsszerepet, hanem lehetővé teszi az elváltozások korai, még tünetmentes stádiumban történő észlelését.

Napjaink egyik legnagyobb nőgyógyászati veszélye – amely sok esetben teljesen tünetmentes – a méhnyakrák. Megelőzésének alapja a rendszeres citológiai vizsgálat, amely még a daganat kialakulása előtt képes kimutatni az első kóros sejtelváltozásokat. A HPV-szűrés fontos kiegészítője, hiszen a méhnyakrákos megbetegedések körülbelül 99 szá-

zalékáért ez a vírus felelős. A hüvelyi és méhnyaki fertőzések diagnosztikájában a tenyésztéses vizsgálatok segítenek, lehetővé téve a célzott és hatékony kezelést. Az ultrahang pedig fájdalommentesen nyújt átfogó képet a kismedencei szervek állapotáról, segítve többek között ciszták vagy miómák felismerését.

Véleményem szerint már serdülőkortól fontos a tudatosság kialakítása, különösen akkor, amikor fogamzásgátlás kérdése aktuálissá válik, hiszen ez is megelőző vizsgálatokhoz kötött. A rendszeres kontroll, a megfelelő tájékoztatás és az időben elvégzett szűrés nem félelem kérdése, hanem tudatos és felelős döntés – amely akár életet is menthet.

dr. Demjén László
szülész-nőgyógyász,
gyermeknőgyógyász

A nőgyógyászati szűrővizsgálat nem kell, hogy kellemetlen élmény legyen.

A Whitelab Premium Medicalnál a biztonságod az első.

Hiszünk abban, hogy a megelőzés nyugalomban kezdődik. Diszkrét, nyugodt környezetben, magas szakmai színvonalon segítünk az egészséged megőrzésében.

- citológia és HPV-szűrés
- ultrahangos vizsgálatok
- fertőzésdiagnosztika
- cikluszavarok kivizsgálása
- személyre szabott tanácsadás

Ne várd meg a tüneteket.

Jelentkezz be online a whitelabpremium.hu weboldalon vagy elérhetőségeink egyikén!

☎ +36 1 808 9890

✉ ugyfelszolgalat@whitelab.hu

📍 1013 Budapest, Roham utca 3.

Programok kerületszerte

Budai Várséták

A Budavári Palota viharos története
Időpont: április 11. és 25., 10.30
 Jegy: programturizmus.jegy.hu
 Találkozási pont a Szent György tér
 – Budavári Sikló felső állomásánál

Mesés családi séta a Nagy Ho-ho-ho-horgásszal a Mesemúzeumban

Időpont: április 11., 11-13 óráig
Helyszín: Döbrentei utca 15.

Híres magyar orvosok nyomában

Egy magyar hajóorvos szerepe a Titanic utasainak mentésében
Időpont: április 14., 18 óra
Helyszín: Bethlen Gábor Alapkezelő Székháza, Gellérthegy u. 30-32/a.

Bécs másként

Előadás az osztrák főváros kevésbé ismert látványosságairól
Időpont: április 15., 17.30
Helyszín: FSZEK Márai Sándor könyvtár, Krisztina krt. 87-91.

Diafilmvetítés a Mesemúzeumban

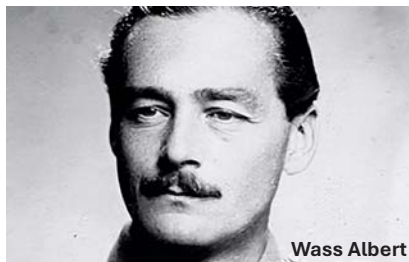
Válogatás Csukás István meséiből
Időpont: április 18., 11 óra
Helyszín: Döbrentei utca 15.

Tavaszi zsongás: családi nap

Időpont: április 19, 10 óra
Helyszín: Várkert Bazár, Ybl Miklós tér 2-6., rendezvényterem, aula

Üzenet haza – Magyarországra érkezett Wass Albert teljes írói hagyatéka

Helyszín: Országos Széchényi Könyvtár, Szent György tér 4-6.
Nyitvatartás: K-Szo., 10-18 óra

Wass Albert

Forrás: Budavári Polgárórség

Könyvek a kicsiknek

A Budavári Polgárórség a Fészeklakó Alapítvánnyal közösen ismeretterjesztő könyveket adományozott a Budavári Önkormányzat Egyesített Bölcsődék számára. A mesekönyveket kiegészítették jónéhány, pedagógusoknak szóló, állatvédelemmel kapcsolatos kiadvánnyal is. A felek fontosnak tartják eme ismeretanyag bővítését a gyermekek és a szülők vonatkozásában egyaránt. A közel 60 ezer forint értékű adományt Krokos Csaba, a Fészeklakó Alapítvány elnöke, Hegedűs György, a polgárórség elnöke adta át Koppányi Ivett intézményvezetőnek. VN

Sajtófotó-díj

Második helyezést ért el fotójával az Országos Diák Sajtófotó pályázat Szülőföldem kategóriájában Ceglédi Zalán, a Kosztolányi Dezső Gimnázium 10. A osztályos tanulója. A nyertes fotó egy megismételhetetlen pillanatot ábrázol, amikor a visegrádi vár felett felkelő telihold előtt áthúz egy repülőgép. Zalán megkeresésünkre elmondta, a Dunakanyarban lakik családjával, onnan jár be a budavári gimnáziumba. Több éve úzi kedvenc hobbiját, a fotózást.

„Jártam a természetet, és úgy éreztem, ez jó lehetőség arra, hogy az érzelmeimet, gondolataimat kifejezzem.” A sajtófotó pályázatra édesanyja hívta fel figyelmét, és összesen öt képet küldött a zsűri-nek. Zalán kedvenc tantárgya az angol és az olasz, de nagyon közel áll hozzá a természetvédelem kérdése

is, el tudja képzelni, hogy érettségi után ebben az irányban folytatja tanulmányait, de ugyanilyen szívesen lenne fotóriporter is.

Gratulálunk a díjhoz és további fotós sikereket kívánunk! (KÁ)

REJTVÉNY

A megfejtés József Attila Ars poetica című versének első két sora												
1.	↴	MUTATÓS	↴	A STRONCIUM VEGYJELE	WEB BÖNGÉSZŐ	NAGYON RÉGI	↴	KELLEMES, MEGHITT	↴	... GEES, ANGOL POP-EGYÜTTES	↴	TÁRGYRAG
NOMÁD KÖZÖSSÉGEK		BERREGŐ BETŰNK						GYERE, KÖLTŐISEN		PÁRATLAN ZSANA!		
↴							1905. ÁPR. 11 ÉN SZÜL. KÖLTÖNK			ZS		↴
							3.					😊
LITER. ROVIDEN		2.										UGYANI!
		DIREKTTERMO KÉKSZÖLŐ (A VÉGÉN ÉKEZETHIÁNYI!)										
LEGMÁGASABB, ANGOL SZÓVAL				TOLNA MEGYEI KÖZSEG						HELYRE UTLALO NÉVÜTŐ	HOSSZÚ MORZEHANG	
MI TÖBB				A MŰLT IDŐ JELE						LUXEMBURG AUTÓJELE		
↴			SZEMÉLYES NÉVMÁS			A PERDÜLET JELE		SÓ ANGOLUL				KÖTŐSZÓ
						LOGA-RITMUS ALAPSZÁMA		ILYEN FA IS VAN				
A HATÁROZOI IGENÉV KÉPZŐJE					EZÓTA, INNEN						UGYANCSAK	
FRANCIA NYELVŰ NÉP BELGIUMBAN			NYÍLÁS, NÉPIESEN	OXIGÉN ÉS AMERICIUM	A TÖRÉSMŰTÁTÓ JELE						... THURMAN, AMERIKAI SZÍNÉSZNŐ	
↴												😊
						RÉZSŰ HANGZÓI			KAUKÁZUSI TELEPÜLÉS-FORMA			
AZ IDEGREND-SZER VÉDŐSEJTJE					LEGKISEBB RÓMAI SZÁM	FIZIKAI IDŐ	↴		ESTEFELE!			↴
😊	↴						LATIN EREDETŰ KÉPZŐ					HATÁROZOTT NÉVELŐ

BUDAI VÁR _ GELLÉRTHEGY _ KRISZTINAVÁROS _ TABÁN _ VÍZVÁROS

VÁRNEGYED

A BUDAPEST I. KERÜLET
BUDAVÁRI ÖNKORMÁNYZAT LAPJA

Kiadó: Budavári Közösségi Nonprofit Kft.
Szerkesztőség: 1016 Budapest, Krisztina krt. 73.
Telefon: +36-20/433-8222
Írjon nekünk: info@varnegyed.hu
Hirdetésfelvétel: hirdetes@varnegyed.hu
ISSN 2060-6303

Főszerkesztő: Kuthi Áron
Munkatársak: Ambrus Balázs, Balogh Roland, Szilléry Éva
Fotó: Rényi Erna, Tóth Tibor, Törő Balázs, Vadnai Szabolcs
Címlapfotó: Rényi Erna
Arculat: Tóth Andrej
Nyomdai előkészítés: Crood Comp
Nyomda: Mediaworks Hungary Zrt.
Kéziratokat nem őrzünk meg és nem küldünk vissza!
Minden jog fenntartva! A lapban megjelenő fizetett hirdetések valóságtartalmáért felelősséget nem vállalunk!
Megjelenik 16 000 példányban.

10 KÜLÖNBSÉG

Budavári kulturális ajánló

2026. április 7. – 2026. április 30.

Jegyek minden programra a www.marai Kult.hu oldalon és az alábbi intézményekben a program előtt egy órával, és pénztári nyitvatartási időben kaphatók.

Jegypénztár: 1016 Budapest, Krisztina körút 73.

Nyitvatartás: hétfő-csütörtök: 10.00-17.00, péntek: 10.00-15.00.

Jókai Anna Szalon: szerdánként 10.00-18.00 óráig.

I. kerületi lakosok a megjelölt programokra kedvezményes jegyet válthatnak.

Rendezvényeinken kép- és hangfelvétel készülhet, melyet weboldalunkon és közösségimédia-felületeinken felhasználhatunk. A műsorváltoztatás jogát fenntartjuk!

Márai Sándor Művelődési Ház – MáraiKult

ÁPRILIS 7., KEDD, 18.00

**Tévhittek a gyógynövényekről – Múlt, jelen és jövő.
Hagyomány, tudomány, kérdések és válaszok...**

Az előadás percenként egy gyógynövényes tévhitet tisztáz, és magyarázatot ad azok kialakulására és keresi a mögöttes igazságmorzsákat. Ha kíváncsi vagy, hogy szabad-e fémkanállal keverni a gyógynövényteákat, cukorral ízesíteni a kivonatokat, léteznek-e valódi növényi antibiotikumok, vagy valóban teliholdkor kell-e szedni a cickafarkat, akkor mindenképpen itt a helyed.

Előadó: **Dr. Csanádi Viktor Holló** hiedelemkutató, a Népi Hiedelmek Múzeumának megbízott intézményvezetője és a Népi Rítusok Kutatócsoportja, a Doktorok Kollégiuma, valamint a Nemzetközi Antropológiai- és Néprajztudományi Társaság tagja, missziós lelkész.

Belépőjegy: 2000 Ft

Kedvezményes jegy I. kerületi lakosoknak: 1000 Ft

Dr. Csanádi Viktor Holló

1013 Budapest, Krisztina tér 1.

Nyitvatartás:

**hétfő-péntek: 9.00–21.00,
továbbá az aktuális
programokhoz igazodóan**

ÁPRILIS 9., CSÜTÖRTÖK, 19.00

Két dokumentumfilm Márairól

Márai filmklub

Márai Sándor

Magyar dokumentumfilm, 58 perc, 2011, HD

Az első film közel egy óra alatt végigköveti az író életútját. A filmben megszólalnak az őt személyesen ismerő és vele sokszor találkozó barátai. A film nem leplez le titkokat, csupán elmeséli, milyen hányatott sors jutott a nagy írónak, aki ezt emelt fővel viselte. Részleteket láthatunk azokból a filmekből, melyek Márai Sándor műveiből készültek.

Rendező: Sipos József

Szerkesztő: Mészáros Tibor

Operátor: Tóth Zsolt, Sipos József

Márai Olaszországban

Magyar dokumentumfilm, 25 perc, 2017, HD

A film Márai Sándor 1947-es naplójában megjelent szövegeire épül. Láthatjuk Nápoly színeit eredeti helyszíni felvételeken, mely helyszínek nagyon közel kerültek az íróhoz. Természetesen a haza fogalma itt is egy szent gondolat, mely Márai Sándor összes művében a vezérelvet képviseli.

Rendező: Sipos József

Szerkesztő: Mészáros Tibor

Operátor: Tóth Zsolt, Sipos József

A vetítések után a film rendezője, Sipos József mesél a filmekről, illetve a forgatások körülményeiről.

Belépőjegy: 2000 Ft

Kedvezményes jegy I. kerületi lakosoknak: 1000 Ft

ÁPRILIS 10., PÉNTEK, 19.00

Márai nyomában IV.

Beszélgetés Márai Sándor születésének 125. évfordulója előtt tisztelegve

Mit jelent Márai Sándor nyomában járni az I. kerületben, milyen inspirációt adnak számukra írásai és különleges életútja? A felolvasással egybekötött beszélgetés-sorozat negyedik és egyben utolsó estjén ezekre a kérdésekre keressük a választ.

Vendég: **Szigethy Gábor** Kossuth-díjas író, rendező, színház- és irodalomtörténész

Beszélgetőtárs: **Bauer Eszter**, Budavár kulturális ügyekért felelős tanácsnoka

A belépés I. kerületi lakosok számára ingyenes, de regisztrációhoz kötött: maraikult.hu

ÁPRILIS 10., PÉNTEK, 13.30

Az öröklét őrei – Az első kínai császár agyagkatonái Szeretet Klub

A Szépművészeti Múzeum időszakos kiállítását vezetett múzeumpedagógiai keretek között tekinthetjük meg.

„A világ egyik leglátványosabb régészeti anyagát bemutató kiállításon nyomon követhetjük a Csin állam több évszázados felemelkedését a Kr.e. 8. és Kr.u. 3. század között, és találkozhatunk e kor fontos szertartási tárgyaival és jelképeivel. Megismerhetjük az első kínai császár korának mindennapi életét, hadserege felépítését, fegyvereit és egyedileg megmintázott katonáit.

Csin Si Huang-ti nagy eltökéltséggel kutatta az öröklét titkát, aminek különösen szép tárgyai, a túlvilágra vivő lovaskocsik is bekerültek sírjába, és a budapesti kiállítás anyagába.”

Találkozó a MáraiKult aulájában 13.30 órától, indulás 13.45 órakor.

A tárlatvezetések a helyszínen 14.30-kor és 14.45-kor indulnak maximum 20-20 fővel.

Kötelező regisztráció: maraikult.hu

Klubtagsággal kapcsolatos információ:

kellner.balazs@maraikult.hu

Belépés kizárólag a Szeretet Klub tagjainak.

ÁPRILIS 11., SZOMBAT, 10.00 ÉS 14.00

Budavári séták – Kolodko Mihály miniszobrai nyomában
Fedezzük fel Buda rejtett mini kincseit egy különleges városi barangoláson!

Olyan apró alkotások nyomába is eredünk, amelyeket a világhírű szobrász, Kolodko Mihály helyezett el a budai utcákon és tereken. Ezek a mini szobrok nemcsak meglepnek, hanem mosolyt is csalnak az arcunkra – igazi kincsvadászat vár ránk!

Ez a séta egyszerre játékos, nosztalgikus és kulturális élmény – tökéletes program családoknak, baráti társaságoknak és mindenkinek, aki szeretné más szemmel látni a város meghatározó tereit.

Útvonal: **Rudas Gyógyfürdő – Várkert Bazár – Bem rakpart – Batthyány tér – Batthyány utca – Széll Kálmán tér**
Találkozóhely: **Rudas Gyógyfürdő főbejárat előtt**
(1013 Budapest, Döbrentei tér 9.)

Előadó: **Hollósi Anita** kulturális sétavezető

Belépőjegy a maraikult.hu oldalon: 4000 Ft

Kedvezményes jegy (gyerekeknek és) I. kerületi lakosoknak: 2000 Ft

Tematikus sétáinkat legalább 5 fő esetén tartjuk meg. Maximális létszám: 25 fő.

ÁPRILIS 11., SZOMBAT, 11.00

Bogyó és Babóca

Csemeteátrum

A Kolibri Fészek előadása egy kalandos éven át követi Bogyó, a csigafiú és Babóca, a katicalány barátságának fordulatos állomásait. Bogyó és Babóca mellett meglevenedik Bartos Erika kis állatok által benépesített mini-univerzumának többi szereplője is: Vendel, a minden lében kanál szarvasbogárfiú, Ugri, a hiperaktív szöcskelány, Gömbi, a kis krumplibogár, Szellő, a királylányos szitakötőkislány, és még sokan mások!

Előadó: **Kolibri Gyermekek- és Ifjúsági Színház**

Belépőjegy: 2000 Ft

Kedvezményes jegy (gyerekeknek és) I. kerületi lakosoknak: 1000 Ft

Bogyó és Babóca

ÁPRILIS 11., SZOMBAT, 16.00

„Költészet az emberiség anyanyelve”

Az első verstől az utolsóig. Lovász Irén ünnepi műsora a költészet napja alkalmából

Az ünnepi műsor a magyar költészet gyöngyszemeit fogja egy olyan füzérbe, melynek darabjai kitüntetett helyen jelentek meg Lovász Irén életművében, lemezein. A műsor a magyar ősköltésztől, a szürrealista képekre alapuló archaikus népköltészetünk dalaitól indulva jut el első írott versünkig, az Ómagyar Mária-siralomig. A középkori és reneszánsz költészet gyöngyszemeit Vathay Ferenc, illetve Balassi Bálint istenes és szerelmes versei idézik.

Az előadáson a XX. századi költészetből József Attila, Weöres Sándor és Márai Sándor versei gondolatai hangzanak el. A kortárs, XXI. századi költészetet Balla Gergely és a Platon Karataev zenekar dalai és Lovász Irén néhány saját szövege képviseli.

A magyar költészet szubjektív vázlata népdalokra, énekelt versekre, zenei kísérettel alkotott kompozíciókra épül. A műsor elsősorban a magyar költészet napjának tiszteletéről szól, fejet hajtva nemcsak József Attila, hanem Márai Sándor születésnapja és életműve előtt is.

A versek, dalok egyúttal Lovász Irén énekesi, zenei, kutatói pályájának természetes ívét is megrajzolják, aki szintén éppen ezen a napon született.

Közreműködők:

Lovász Irén, Kossuth-díjas előadóművész – ének, **Horváth Kornél**, Kossuth-díjas előadóművész – ütőhangszerek, **Mizsei Zoltán** – ének, billentyű, **Szabó Zsolt** – viola da gamba, fidula, **Győri István** – reneszánsz lant, barokk gitár, **Ágoston Béla** – furulya, szaxofon, dudu, **Lantos Zoltán** – hegedű, **Balla Gergely** – gitár, ének, **Czakó-Kuruly Sebastyén** – gitár, ének

Belépőjegy: 2000 Ft

Kedvezményes jegy I. kerületi lakosoknak: 1000 Ft

ÁPRILIS 15., SZERDA, 18.00

Márai és a vers

Márai és a vers. „Éltem egyszer én...”

Nagyon ritkán hallunk a lírikus Márairól, pedig életművét végigkíséri a vers. Hazai alkotói korszakában több jelentős és kevésbé ismert alkotása született, de az emigrációban sem csak a Halotti beszéd és a Mennyből az angyal jelentősek.

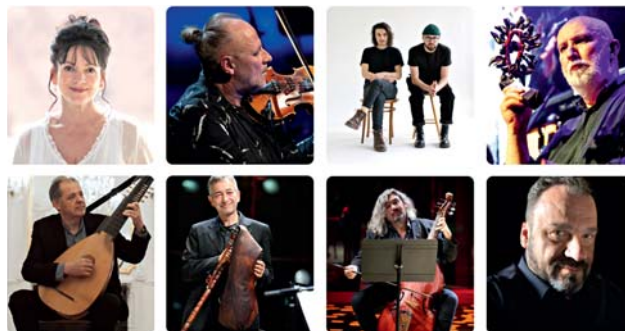
A borkóstolóval egybekötött esemény a Budai Polgári Közosséggel együttműködésben valósul meg.

Előadók: **Hirtling István** Jászai Mari-díjas színművész, érdemes és kiváló művész, **Mészáros Tibor** irodalomtörténész, a Márai Sándor-hagyaték gondozója

Közreműködik: **Tárkány-Kovács Bálint** cimbalomművész

Belépőjegy: 3000 Ft

A belépés I. kerületi lakosok számára ingyenes, de regisztrációhoz kötött: maraikult.hu

ÁPRILIS 16., CSÜTÖRTÖK, 19.00

Márai és Én Jung Csillával

A tavaszi újrakezdés – pszichológiai útmutató Márai Sándor gondolataihoz

Tavasszal minden új lendületet kap. Vajon ez a párkapcsolatunkban miként mutatkozik meg? A minden évben jelentkező ciklikusság, milyen hatással van ránk? Milyen választ tudunk arra adni, hogy miért érdemes újra és újra belevágni az „újrakezdésbe”?

Vendégünk: **Jung Csilla** szakpszichológus

Beszélgetőtárs: **Erhardt Ágoston** televíziós műsorvezető, mentálhigiénés szakember

Belépőjegy elővételben: 2000 Ft

Kedvezményes jegy I. kerületi lakosoknak: 1500 Ft

Belépőjegy a helyszínen: 3000 Ft

ÁPRILIS 18., SZOMBAT, 11.00

Mocorgó

Babaszínház

A Mocorgó című előadás során olyan fejlesztő játékokkal találkozhatunk, mint a varázspalló, szívárványhinta, vagy a különleges építőelemekből álló MODU. A nézők egy kedves nyuszi segítségével ismerhetik meg az eszközöket, végül pedig közös játékokra várjuk a kicsiket és szüleiket.

Rendezte: **Fekete Dávid**

Időtartam: 20 perc + kötetlen játék

Az előadás féléves kortól ajánlott.

Szereplők: **Mónus Szonja**, bábszínész, **Kulcsár Laura**, bábszínész

Előadó: miskolci **Csodamalom Bábszínház**

Belépőjegy: 2000 Ft

Kedvezményes jegy (gyerekeknek és) I. kerületi lakosoknak: 1000 Ft

3 éves kor alatt ingyenes

Mocorgó babaszínház

PROGRAMAJÁNLÓ

ÁPRILIS 21., KEDD, 18.00

Sportélet a Krisztinában

Helytörténet helyben Saly Noémival

Az előadáson a Krisztinaváros és a Tabán, valamint a tágabb környezetük többévszázados sporttörténetébe és annak apró műhelytitkaiba nyerhetnek betekintést a kedves érdeklődők.

Ritkán hallható érdekességek hónapról hónapra az I. kerület elfeledett történeteiről, embereiről és helyszíneiről, a Tabánról és tágabb környezetéről a legszakavatottabb történeti szakértőjének előadásában.

Előadó: **Saly Noémi** irodalom- és Budapest-történész

Belépőjegy: 1500 Ft

ÁPRILIS 24., PÉNTEK, 14.00

Tavaszi kosárkészítő workshop

Szeretet Klub

Tavaszköszöntő délutánunkon egy különösebb kézügyességet nem igénylő, mégis dekoratív díszekkel beültetett kosarat készíthetnek el és vihetnek haza a klubtagok, mellyel így módon az újjáéledő természet eleveenségét is otthonukba csempészhetik.

A foglalkozást vezeti: **Fülöp Nóra**, Wedding Wonderland

Klubtagsággal kapcsolatos információ:

kellner.balazs@maraikult.hu

Belépés kizárólag a Szeretet Klub tagjainak.

ÁPRILIS 24., PÉNTEK, 19.00

Batyu Táncház – Lépésről lépésre

Farkas Zoltán „Batyu” a táncházmozgalom hajnalától aktív alakítója a hazai néptáncéletnek: már a mozgalom kezdetén, a Bem rakparti – a mai Márai Sándor Művelődési Ház előd intézményében működő – legendás táncházban tanította a Kárpát-medence táncait.

A most induló táncház-sorozat különlegessége, hogy Batyu ezúttal nem csupán a művészeti egyetemek hallgatóinak adja tovább tudását, hanem mindenkit hív, akit valaha megérintett az 1970-es évek elején kibontakozó táncházmozgalom szellemisége.

Belépőjegy: 2000 Ft

Kedvezményes jegy I. kerületi lakosoknak: 1000 Ft

ÁPRILIS 26., VASÁRNAP, 18.00

Regejáró Misztrál Művészeti Klub

A Kossuth- és Liszt Ferenc-díjjal elismert Misztrál Együttes és vendégei előadásában hónapról hónapra magyar és külföldi költők megzenésített versei, valamint népdalfeldolgozások hangzanak el.

Belépő: 3000 Ft

Kedvezményes jegy I. kerületi lakosoknak: 2500 Ft

Virág Benedek Ház

ÁPRILIS 17., PÉNTEK, 18.00

Kintsugi workshop

A kintsugi magában hordozza a tökéletlenség szépségét, amelyben a hibás dolgok nem számítanak csúnyának, vagy szégyenteljesnek, épp ellenkezőleg: kiemeli a törést, tiszteli és elfogadja a tárggyal együtt, és arra tanít, hogy az emberek is így tegyenek a saját életükben. Ne hagyja ki ezt az alkotói utazást, amelynek során az ajándékok többek lesznek egyszerű tárgyaknál, és valódi szeretet-üzenetké válnak!

A foglalkozást vezeti **Kollerits Eliza** pszichológus, művészetterapeuta.

A workshop 16 éves kortól ajánlott.

Belépőjegy: 9000 Ft

1013 Budapest,

Döbrentei utca 9.

Nyitvatartás: a Virág Benedek Ház az aktuális rendezvények kezdete előtt egy órával nyitja meg kapuit, és a programok lezárását követően még fél óráig látogatható.

ÁPRILIS 24., PÉNTEK, 19.00

Pribojszki Mátyás Szájharmonika Klub

Pribojszki Mátyás szájharmonikás, énekes, dalszerző immár 15 éve, havonta működő klubja, amelynek jó ideje a Virág Benedek Ház ad otthont. A kiváló hangulatú esteken, koncerteken minden alkalommal meghívott vendégek, valamint alkalmi közreműködők színesítik a programot igazi örömmel.

Vendég: **Horváth Ákos** (Lakefront Rebels) – ének, gitár

Belépőjegy: 2500 Ft

Kedvezményes jegy I. kerületi lakosoknak: 2000 Ft

Pribojszki Mátyás

PROGRAMAJÁNLÓ

KIÁLLÍTÁS

„Budára költöztem”

Márai Sándor emlékkiállítás

„Budára költöztem, az ismerős negyedbe” – írta Márai Sándor egyik legismertebb művében, az Egy polgár valomásaiban. Az író és felesége 1928-ban telepedett le az I. kerületi Krisztinavárosban, és váltak budai polgárrá. Csaknem száz évvel később újra és véglegesen ideköltözik az író és életműve: a Virág Benedek Házban 2026. március 27-től állandó kiállítás nyílt a XX. század nagy vándorának és írójának tiszteletére. A tárlat nemcsak egykori, Mikó utcai lakóhelyének közelében, hanem Buda azon részén kap helyet, ahol az író számos kiskocsmá, vendéglő és kávéház állandó látogatója volt.

A kiállítás Márai életének fontos helyszínei bemutatása mellett számos újdonsággal várja a látogatókat: eddig ismeretlen fotók, unikális kötetek éppúgy láthatók lesznek, mint a több fényképről is ismert íróasztal, valamint az egykor a család birtokában lévő bútorok. A korhűséget archív filmek mellett az író hagyatékának számos dokumentuma is szolgálja.

A „Budára költöztem” Márai Sándor Emlékkiállítás a Budavári Önkormányzat és a Budavári Közösségi Nonprofit Kft. főszervezésében, a Nemzeti Kulturális Alap

támogatásával, a Magyar Nemzeti Múzeum Közgyűteményi Központ – Petőfi Irodalmi Múzeum, a Magyar Kereskedelmi és Vendéglátóipari Múzeum, valamint a Nemzeti Filmintézet Közhasznú Nonprofit Zrt. közreműködésével valósul meg.

Kurátor: **Mészáros Tibor** irodalomtörténész

Bővebb információ: maraikult.hu

ÁPRILIS 22., SZERDA, 18.00

Egy budai polgár története

Tárlatvezetés Mészáros Tiborral

Mészáros Tibor irodalomtörténész, a kiállítás kurátora tart tárlatvezetést a Márai Sándor Emlékkiállításban. A vezetés során az érdeklődők közelebről is megismerhetik Márai budai éveinek helyszíneit és mindennapjait, valamint azokat a személyes történeteket és tárgyakat, amelyek az író életét és gondolkodását formálták. Kulisszatitkok, ritka dokumentumok, relikviák.

Belépőjegy: 2000 Ft

Kedvezményes jegy I. kerületi lakosoknak: 1000 Ft

Belépőjegy a helyszínen: 3000 Ft

Tárlatvezetéseinket legalább 5 fő jelentkezése esetén tartjuk meg.

Jókai Anna Szalon

ÁPRILIS 9., CSÜTÖRTÖK, 18.00

PetersPlanet Könyvklub

Utazás Kínába

Az áprilisi PetersPlanet Könyvklubban Kínába utazunk, közös könyvünk pedig Jü Hua kortárs kínai szerző új regénye lesz. A klub vezetője és moderátora: **Szűcs Péter** utazó, újságíró, író, a PetersPlanet.travel online utazási magazin és a Dharma című regény szerzője.

Vendég: **Zombory Klára**, a kötet fordítója

Belépőjegy: 2000 Ft

Kedvezményes jegy I. kerületi lakosoknak: 1000 Ft

Belépőjegy a helyszínen: 2500 Ft

ÁPRILIS 14., KEDD, 18.30

A művészettörténet magyar mesterei – előadássorozat

Rippl-Rónai József – Egy magyar festő Párizsban

Az egyik legizgalmasabb újító az 1890-es években Párizsban egy magyar festő, Rippl-Rónai József (1861-1927) volt. Az előadás azt a kérdést is körüljárja, hogy mi vezetett a rendkívül újszerű képi nyelv feladásához és a hazaköltözéshez, majd a kaposvári újrakezdéshez, azaz Rippl-Rónai sajátos stílusváltásához.

A sorozat házigazdája és előadója: **Gimesy Péter** művészettörténész, filozófus

Belépőjegy: 2000 Ft

Kedvezményes jegy I. kerületi lakosoknak: 1500 Ft

1011 Budapest, Iskola utca 28.

Nyitvatartás:

szerda-csütörtök:

10.00-20.00,

továbbá az aktuális

programokhoz,

tanfolyamokhoz igazodóan.

ÁPRILIS 17., PÉNTEK, 18.00

Saját versek

Meskó Bánk zenés irodalmi estje

„Az előadóművész, amikor verseket mond vagy felolvas, belülről önmaga is megszólal, lelkét érzések, élmények hatásai járják át. Ilyenkor előfordul, hogy tollat ragad és kiírja magából az érzéseket vers vagy novella formájában. Ezekből szeretnék most megosztani egy csokorral.”

Dr. Meskó Bánk már közel harminc éve elkötelezetten szolgálja a magyar irodalom, különösen a költészet ügyét. Munkássága középpontjában a megszólítás művészete áll: a megismert és megszeretett versek továbbadása, a közönséggel való mély kapcsolat kialakítása és az örömszerzés.

Az est fellépői: **Meskó Bánk** előadóművész, **Ábrahám Márta** hegedűművész, **Souhei Yamagami** zongoraművész

A belépés ingyenes, de regisztrációhoz kötött:

maraikult.hu

PROGRAMAJÁNLÓ

ÁPRILIS 21., KEDD, 17.00

Lovász Irén dalolóköre

A kör tagjai az éneklés testi-lelki öröméért, egészségük és harmóniájuk fenntartásáért havonta egy alkalommal összeülnek dalolni. A kör nyitott, szívesen látnak bárkit közös daltanulásra, együtténeklésre.

Foglalkozásvezető: **Lovász Irén** Kossuth-díjas népdalénekes, néprajzkutató.

A belépés ingyenes, de regisztrációhoz kötött:

info@budaipolgarikozosseg.hu

ÁPRILIS 21., KEDD, 18.00

Mondj Te is egy verset!

Fiatalos versbarát közösség, ahova mindenki hozhat és ahol mindenki mondhat egy verset. Erre az alkalomra a Földről szóló költeményekkel készülünk.

Az eseményre a belépés ingyenes, de regisztrációhoz kötött: info@budaipolgarikozosseg.hu

ÁPRILIS 22., SZERDA, 18.00

Alla Ungherese II. – avagy mitől magyaros a zene a XIX. század Európájában

A magyaros zene a XIX. században a cigánybandák közvetítésével jutott Bécsbe, és még tovább Nyugatra. Kétsős Kodály és Bartók révén a tengerentúlra repítette hírét és hangját. Eckhardt Gábor Liszt Ferenc-díjas zongoraművész és tanítványai a magyar zene valós vagy hitt népi gyökereinek bűvkörébe kalauzolnak.

A belépés díjtalan, de regisztrációhoz kötött:

info@budaipolgarikozosseg.hu

ÁPRILIS 30., CSÜTÖRTÖK, 10.30

Irka kör – előadás

Tavaszi verscsokor

Az Irka kör áprilisi előadásán közönségünk magyar költők tavaszról szóló verseiből hallgathat meg összeállítást.

A belépés díjtalan.

Tér-Kép Galéria

ÁPRILIS 9., CSÜTÖRTÖK, 18.00

Portrék, melyek ránk néznek

Kortárs brazil fotográfia – megnyitó

Áprilisban a Tér-Kép Galéria a **Budapest FotóFesztivállal** együttműködésben a fesztivál meghívására kortárs brazil fotókiállítást mutat be.

A kiállítás jelentős kortárs brazil fotográfusok munkáit hozza össze, akik különböző vizuális nyelveken, területeken és tapasztalatokon keresztül Brazília sokszínű portréját alkotják meg. A képek nem rögzített identitásokat kínálnak, hanem találkozási teret hoznak létre: olyan arcokat, amelyek nem pusztán a szemlélődés tárgyai, hanem visszanéznek ránk, megerősítve jelenlétüket, méltóságukat és összetettségüket. A brazil sokféleség itt nem témaként jelenik meg, hanem állapotként – kulturális, társadalmi, érzelmi és történelmi értelemben. João Kulcsár kurátor válogatásában a kiállítás arra hívja a nézőt, hogy függesse fel előítéleteit, és a másik tekintetében ismerje fel az image, az identitás és a létezés lehetséges kapcsolatát Braziliában. A kiállítás a tízéves Budapest FotóFesztivál szervezésében valósul meg.

Kiállító művészek: **João Farkas, Claudia Jaguaribe, Maíra Erlich, Paulo Vitale, Gui Christ, Ricardo Tokugawa, Gabi Di Bella, Felipe Fittipaldi, Marlene Bergamo, Tuane Fernandes, Joaquim Paiva, Karime Xavier e Mari Ribeiro**

A megnyitón a kiállítás kurátora, magyar származású brazil **João Kulcsár** és **Mucsy Szilvia** fotográfus, a Budapest FotóFesztivál igazgatója tart tárlatvezetést.

A kiállítás május 2-ig tekinthető meg.

Kurátor: **João Kulcsár**

A belépés ingyenes.

1016 Budapest,
Krisztina körút 83-85.

Nyitvatartás:

kedd-szombat: 14.00-18.00

ÁPRILIS 30., CSÜTÖRTÖK, 17.00

Portrék, melyek ránk néznek

Kortárs brazil fotográfia

A kiállítás záróprogramján Mucsy Szilvia fotográfus, a Budapest FotóFesztivál igazgatója tart kötetlen tárlatvezetéssel egybekötött fotókollázs workshopot. A program a kiállításához kapcsolódva az identitás kérdését járja körül személyes történetek, vizuális rétegek és kollázs technikák segítségével. A közös gondolkodás során a résztvevők saját képi narratívákat hozhatnak létre.

A program a Budapest FotóFesztivál együttműködésében valósul meg.

Az eseményre a belépés ingyenes, de regisztrációhoz kötött: maraikult.hu

A workshop maximális létszáma: 12 fő

Gui Christ: Danilo Fernandes candomblai pap portréja

Várnegyed Galéria

ÁPRILIS 16., CSÜTÖRTÖK, 18.00

Szakra Ágnes festőművész egyéni kiállítása – Belső fény
Megnyitó

Szakra Ágnes az első kerületben élő festőművész, aki nek munkái a mindennapi városi tapasztalatból indulnak ki. A Belső fény című kiállítás azt az állapotot ragadja meg, amikor a külvilág zajai és jelenségei megszelídülve belső élménnyé alakulnak. Képein a vászon gyakran ablakként működik: esős tájak és elmosódó városi fények jelennek meg, mintha üvegen át látnánk őket. A festészet itt nem rögzít, hanem átszűr és véd.

A tárlat a fény és sötétség finom viszonyát vizsgálja. Nem gyors olvasatot kínál, hanem egy csendes, átmeneti teret – ahol a belső fény megőrizhető marad.

Kurátor: **Rozgonyi Lia**Megnyitja: **Bojár Iván András** – művészettörténész, íróZenei produkció: **David Karla****Az eseményre a belépés ingyenes.**1015 Budapest,
Batthyány utca 67.Nyitvatartás:
csütörtök, péntek:

14.00–18.00,

szombat: 10.00–14.00.

Szakra Ágnes – Moments of Flow,
120x90 cm, olaj, vászon, 2025

ÁPRILIS 17., PÉNTEK, 17.00-18.00

Szakra Ágnes festőművész tárlatvezetése
a Belső fény című egyéni kiállításán

A tárlatvezetés a képek mögötti alkotói folyamatokra, a festmények visszatérő motívumaira, az alkotói motívációra fókuszál, valamint arra, hogyan válik a vászon

„ablakká”, amelyen keresztül a külső világ belső élménnyé szelődül.

Kurátor: **Rozgonyi Lia**

Az eseményre a belépés ingyenes,
de regisztrációhoz kötött: maraikult.hu
Megtekinthető: május 15-ig

Vízvárosi Klub

ÁPRILIS 15., SZERDA, 17.30

Vietnám lankáin*Világjáró*

Képzelnének el egy országot, ahol a rizsteraszok zöld lépcsői egészen a hegyoldalakig kúsznak, és ahol a Mekong-delta vízi világában falvak úsznak a folyón. A Halong-öböl smaragdzöld vize és mészkősziklái a természet egyik legkülönlegesebb csodáját tárják elénk, míg a sűrű dzsungel a múlt és a jelen tanúja. Ki ne hallott volna a híres Ho Chi Minh-ösvényről, vagy a Dien Bien Phu-nál zajlott történelmi ütközetről a helybeliek és a franciák között? Vietnám történelme egyszerre hősi és fájdalmas: a gyarmati múlt, a háborúk, és a kitartó küzdelem a függetlenségért mind formálták identitását. Ma azonban egy fiatal, dinamikus fejlődő ország, amely hagyomány és modernitás különleges elegyét kínálja. A híres pho leves illata, a Hanoi utcáin zúgó robogók és a buddhista pagodák nyugalma mind ugyanannak az országnak az arcai. Vietnám tehát egyszerre természet, kultúra és történelem: egy hely, amely mindig tartogat új felfedeznivalót...

Előadó: **Elter Károly** világtutató**Belépőjegy: 1000 Ft**1015 Budapest,
Batthyány utca 26.Nyitvatartás:
hétfő, szerda, péntek
9.00-16.00 között, továbbá
a programokhoz igazodva.

PROGRAMAJÁNLÓ

Borsos Miklós Emléklakás

ÁPRILIS 10., PÉNTEK, 18.00

A mi Dunánk

Zenés irodalmi est a félthető értékeinkről

„Sokan azt gondolják: Magyarország – volt; én azt szeretem hinni: – lesz!” (Széchenyi István: Hittel)

Sokszor halljuk, hogy a folyók partján a történelem, a kultúra és a természeti táj találkozik. A Duna partjaihoz kötődő legendák, történelmi események és hétköznapi életképek megmutatják, miként formálja a folyó az emberek életét és identitását. A hajózás, a kereskedelem, a városok és az emberek a történelem tanúi, és a táj szépségét magában foglalva művészeti inspirációt jelentenek az itt élők részére.

E képzeletbeli utazás egy dunai vízi útinapló, amely a Budapest-Pozsony útvonalon, a csodálatos Dunánkon játszódik. A főhős szembesül azzal, mily szomorúan kevéssé ismeri a Kárpát-medence tájait, és annak történelmét; a gyökereit. Képzeletünkben törzsfők, királyok s a köznép sorsfordító életeseményei jelennek meg; emellett a magyar hajózás megalapítója, a kultúra pártolója, gróf Széchenyi István alakja.

Mindez felelősség is. Az esten újra felfedezzük a Duna, és a partjain felépülő „alkotások”, többek között

1014 Budapest, Úri utca 6.

Nyitvatartás:

szerda: 10.00-18.00

péntek: 10.00-16.00

Más napokon

bejelentkezés alapján.

a Lánchíd, a Magyar Tudományos Akadémia történelmi jelentőségét, s azokhoz kötődően múlt és jelen összefonódását. Az irodalmi est felolvasások, zenei részletek és történelmi epizódok segítségével kalauzolja a közönséget. Az előadás közben ráérünk a csavargás ízeire, s mire a végére érünk, pontosan tudjuk, merre keressük az igazi értéket: hazafelé. Számunkra a Kárpát-medence az igazi aranyföveny. Magyarország: volt, van és lesz.

Közreműködik: **Horváth Júlia Borbála** író (Dunai história. Az aranyföveny), **Tallián Mariann** színművésznő (hegedű), **Pintér András** dalszerző

Az eseményre a belépés ingyenes, de regisztrációhoz kötött: maraikult.hu

Önkormányzati programok

ÁPRILIS 14., KEDD, 16.00

Lélektől Lélekgig

Költészet napja Tóth Árpád nyomában

Idén áprilisban a költészet napjára is emlékezünk. Tóth Árpád születésének a 140. évfordulóján, felelevenítve nemzetünk nagy költőit. Tóth Árpád, aki kerületünkben élt és alkotott, a Nyugat nemzedékének egyik különösen lírai hangvételő költője. E jeles alkalomból kulturális sétára és koszorúzással egybekötött megemlékezésre hívjuk mindazokat, akik szeretnék közelebről megismerni életét, költészetét és fordítói munkásságát.

Sétánk egyik kiemelt állomása a Hatvany-villa, amely a korszak szellemi életének fontos találkozóhelye volt. A villa falai között gyakran gyűltek össze a századelő irodalmi alakjai, s itt elevenítjük fel Tóth Árpád barátságait, kapcsolatait és a Nyugat folyóirat köréhez fűződő viszonyát.

Ellátogatunk a Táncsics Mihály utcai házhoz is, ahol egykor élt és alkotott. Megidézzük mindennapjait, betegséggel küzdő, mégis alkotásban gazdag éveit, valamint azt a csendes, szemlélődő világot, amely verseit áthatja.

Beszélünk lírájának főbb motívumairól, valamint kiemelkedő műfordítói tevékenységéről is.

A séta során nemcsak a költő életútját – debreceni gyermekkortól budapesti évein át korai haláláig – követjük végig, hanem megpróbáljuk megérteni azt az érzékeny, finom lelkű alkotót is, aki a XX. század eleji magyar líra egyik meghatározó alakjává vált.

Várunk minden irodalomkedvelőt egy elmélyült, hangulatos sétára, ahol múlt és jelen találkozik – nagy költőink verseiben.

A sétát koszorúzás követi Tóth Árpád, Táncsics Mihály utcai emléktáblájánál.

Találkozóhely: **Hadik szobor**

Útvonal: **Hadik szobor – Tóth Árpád sétány – Hatvany palota – Táncsics Mihály utca**

17.00 Koszorúzás és megemlékezés

Tóth Árpád emléktáblájánál

(1014 Budapest, Táncsics Mihály u. 13.)

Időtartam: **50 perc**

Kulturális sétavezető: **Hollósi Anita**

A belépés I. kerületi lakosok számára ingyenes, de regisztrációhoz kötött: maraikult.hu

Tóth Árpád

MEGNYÍLNAK A MÚLT FALAI

Park, kilátó, kiállítás

További információ:
citadella.hu

CITADELLA
A Szabadság Bástyája

A VIRÁG
BENEDEK
HÁZBAN

MÁRAI SÁNDOR

EMLÉKKIÁLLÍTÁS

”
BUDÁRA
KÖLTÖZTEM
”

Helyszín

Virág Benedek Ház
1013 Budapest,
Döbrentei utca 9.

Nyitvatartás

csütörtöktől
vasárnapig:
10:00–18:00

MARAIKULT.HU